

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI

**BİREYLERİN DUYGUSAL ZEKÂ DÜZEYLERİNİN, MÜZİK
GRUPLARINDAKİ HAZIRLIK ÇALIŞMALARI VE KONSER
PERFORMANSLARINA ETKİSİ**

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan

Burcu AVCI

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Şebnem ORHAN

ANKARA-2011

ÖNSÖZ

Bu araştırmada bireylerin duygusal zekâ düzeylerinin, müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları ve konser performanslarına etkisi ortaya konulmuştur. Çalışmada, Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı viyolonsel öğrencilerinin duygusal zekâ seviyelerinin grup başarıları üzerinde etkisi olup olmadığını saptayabilmek amaçlanmıştır.

Bu doğrultuda, bu çalışmanın her safhasında yardımlarını esirgemeyen, bilgi, birikim ve tecrübelerini benimle paylaşan hocalarım başta danışmanım Yrd. Doç. Dr. Şebnem Orhan olmak üzere Prof. Dr. Salih Akkaş ve Prof. Dr. Hayati Akyol ‘a; toplanan verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde ve istatistiksel analizlerindeki yardımlarından dolayı Yrd. Doç. Dr. Murat Atan’a; hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesi aşamasında uzmanlıklarından faydalandığım hocalarım Tufan Tolga ve Şinasi Çilden’e; yardımlarını esirgemeyip getirdiğı önerilerle çalışmaya katkıda bulunan Betül Avcı’ya; bu çalışmada yer almayı kabul eden tüm öğrencilere gösterdikleri özverili çalışmalarından ötürü teşekkürlerimi sunarım.

Her zaman yanımda olan ve desteklerini benden esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Burcu Avcı

ÖZET

BİREYLERİN DUYGUSAL ZEKA DÜZEYLERİNİN, MÜZİK GRUPLARINDAKİ HAZIRLIK ÇALIŞMALARI VE KONSER PERFORMANSLARINA ETKİSİ

Avcı, Burcu
Doktora, Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Şebnem Orhan
Mart, 2012

Araştırmada bireylerin duygusal zeka düzeylerinin, müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları ve konser performanslarına etkisi ortaya konulmuştur.

Araştırmanın evrenini, Türkiye’deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı viyolonsel öğrencileri, örneklemini ise Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin tümü oluşturmaktadır.

Bu araştırma kapsamında duygusal zekâ testi, araştırmacı ve uzman kişiler tarafından hazırlanan "müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları" ve "konser performans puanları" ölçekleri kullanılmıştır.

Bu araştırmanın probleminin çözümüne yönelik veriler analiz edilirken ilk aşamada frekans dağılımlarını ortaya koymak için frekans analizi yapılmıştır. İkinci aşamada duygusal zekâ düzeylerinin yüksek ya da düşük olmasına göre hazırlık çalışmaları puanı, teknik başarı, müzikal başarı, grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı değerlendirmelerinin fark gösterip göstermediğini test etmek amacıyla "Hipotez Testi" yapılmıştır. Üçüncü aşamada başarı ölçekleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır. Dördüncü aşamada değişkenler arasındaki sebep-sonuç ilişkisini ölçmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Araştırma sonucunda:

- Duygusal zekâ düzeyi yüksek öğrencilerin tümünün çalışmalara zamanında katıldıkları, akortlarını yapmış olarak geldikleri, bir önceki çalışmada istenilenleri yerine getirdikleri, bilgilerini diğer arkadaşları ile paylaştıkları, iletişimlerinin güçlü olduğu, grup arkadaşları ile yardımlaşma hâlinde oldukları,

arkadaşlarını destekleyip cesaretlendirdikleri ve öneriler sunarak müziğe katkıda bulundukları görülmektedir.

- Duygusal zekâ puanı ile hazırlık çalışmaları puanı arasında pozitif yönlü çok güçlü ilişki vardır.
- Duygusal zekâ puanı ile hem müzikal başarı hem de müzik açısından grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı arasında pozitif yönlü ilişki vardır. Duygusal zekâ puanı ile teknik başarı arasında çok zayıf ve ters yönlü ilişki mevcuttur.
- Duygusal zekâ düzeyi yüksek ve düşük olan öğrenciler için Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre uzman kişilerin değerlendirmeleri arasında fark yoktur.
- Duygusal zekâ en önemli etkiyi hazırlık çalışmaları puanı üzerinde yaratmaktadır. Bunu sırasıyla; grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı, müzikal başarı ve teknik başarı izlemektedir.

Araştırma sonunda araştırmacı tarafından ortaya konulan önerilere yer verilmektedir.

Anahtar sözcükler: Duygusal zekâ, müzik grupları, müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları, konser performansı, grup başarısı

ABSTRACT

THE EFFECTS OF EMOTIONAL INTELLIGENCES LEVELS OF INDIVIDUALS TO THE PREPARATORY WORKS OF MUSICAL BANDS AND THEIR CONCERT PERFORMANCES

Avcı Burcu

Ph. D. in Music Teaching Department

Thesis Advisor : Asst Prof. Şebnem Orhan

Mart, 2012

This research presents the effects of emotional intelligence levels of individuals to the preparatory works of musical bands and their concert performances.

The population of the research constitutes the violoncello students studying in musical education departments of educational faculties in Turkey.

The sample of the research constitutes all the violoncello students studying in musical education department of Gazi Education Faculty at Gazi University.

In this research, the scales of Emotional Intelligence test, the scores of preparatory works in musical bands prepared by researchers and specialists and concert performance scores are used.

While analyzing the data aimed at the solutions to the problems of this research, frequency analysis, hypothesis testing, Pearson Correlation analysis, simple linear regression analysis are performed.

As a result of the research;

- There is a positive and very powerful correlation between emotional intelligence scores and preparatory works scores.
- There is a positive correlation between emotional intelligence scores and both musical success and the success for executing the tasks within the band as required. The relation between emotional intelligence score and technical success is reverse and very weak.
- Emotional Intelligence creates the most significant impact on the scores of preparatory works. Then the success for executing within a band as required, musical success, technical success follow this respectively.
- According to Kruskal Wallis test, there aren't distinction between assessment of specialists.

At the end of the research, the suggestions are put forward by the researcher.

Key words: Emotional intelligence, musical bands, concert performances, group success.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Duygu.....	2
1.2. Zekâ	5
1.3. Çoklu Zekâ Kuramı.....	7
1.3.1. Sözel-dilbilimsel zekâ:.....	9
1.3.2. Mantıksal – matematiksel zekâ:.....	9
1.3.3. Görsel - uzamsal zekâ:	10
1.3.4. Müziksel – ritmik zekâ:	10
1.3.5. Bedensel – kinestetik zekâ:.....	10
1.3.6. Kişisel – öze dönük zekâ:	10
1.3.7. Doğacı – varoluşçu zekâ:	11
1.3.8. Sosyal – kişilerarası zekâ:	11
1.4. Duygusal Zekâ	12

1.5. Grup Çalışmaları ve Duygusal Zekânın Grup Çalışmalarındaki Rolü.....	23
Problem Cümlesi:.....	28
Amaç:.....	29
Alt Problemler:.....	30
Önem:.....	30
Varsayımlar:.....	31
Sınırlılıklar:	31
Tanımlar:.....	31
2. YÖNTEM.....	32
Araştırmanın Modeli:	33
Evren ve Örneklem:	33
Verilerin Toplanması:	34
Verilerin Analizi	39
3. BULGULAR VE YORUM	41
4. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	67
Sonuç	67
Öneriler	69
KAYNAKÇA	71
EKLER.....	78

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Ankette Kullanılan Tüm Ölçeklerin Güvenilirlik Analiz Sonuçları	35
Tablo 2. Her bir Madde İçin Güvenilirlik Analiz Sonuçları	36
Tablo 3. Değişkenlerin Normal Dağılım Testi Sonuçları	37
Tablo 4. Uzman Kişilere Göre Öğrencilerin Teknik Başarısı, Müzikal Başarısı ve Grup İçindeki Rolü Ortalamaları Arasındaki Farklılık Test Sonuçları	38
Tablo 5. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler İçin uzman kişilere Göre Öğrencilerin Teknik Başarısı, Müzikal Başarısı ve Grup İçindeki Rolü Ortalamaları Arasındaki Farklılık Test Sonuçları	38
Tablo 6. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler İçin Uzman Kişilere Göre Öğrencilerin Teknik Başarısı, Müzikal Başarısı ve Grup İçindeki Rolü Ortalamaları Arasındaki Farklılık Test Sonuçları	39
Tablo 7. Öğrenci Ham Puanları	41
Tablo 8 . Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Viyolonsel Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Testi Sonuçlarından Elde Edilen Ham Puanların Sıralanması.....	42
Tablo 9. Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Viyolonsel Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Testi Sonuçlarından Elde Edilen Ham Puanların Sıralanması.....	43
Tablo 10. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler İçin Hazırlık Puanı Temel İstatistik Sonuçları	44
Tablo 11. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 1 Frekans Analiz Sonuçları	44
Tablo 12. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 2 Frekans Analiz Sonuçları	45
Tablo 13. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 3 Frekans Analiz Sonuçları	45
Tablo 14. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 4 Frekans Analiz Sonuçları	45
Tablo 15. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 5 Frekans Analiz Sonuçları	46
Tablo 16. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 6 Frekans Analiz Sonuçları	46
Tablo 17. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 7 Frekans Analiz Sonuçları	46
Tablo 18. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 8 Frekans Analiz Sonuçları	47
Tablo 19. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 9 Frekans Analiz Sonuçları	47

Tablo 20. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 10 Frekans Analiz Sonuçları	47
Tablo 21. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 11 Frekans Analiz Sonuçları	48
Tablo 22. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 12 Frekans Analiz Sonuçları	48
Tablo 23. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 13 Frekans Analiz Sonuçları	49
Tablo 24. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 14 Frekans Analiz Sonuçları	49
Tablo 25. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 15 Frekans Analiz Sonuçları	50
Tablo 26. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 16 Frekans Analiz Sonuçları	50
Tablo 27. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 17 Frekans Analiz Sonuçları	50
Tablo 28. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler İçin Hazırlık Puanı Temel İstatistik Sonuçları	51
Tablo 29. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 1 Frekans Analiz Sonuçları	51
Tablo 30. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 2 Frekans Analiz Sonuçları	51
Tablo 31. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 3 Frekans Analiz Sonuçları	52
Tablo 32. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 4 Frekans Analiz Sonuçları	52
Tablo 33. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 5 Frekans Analiz Sonuçları	52
Tablo 34. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 6 Frekans Analiz Sonuçları	53
Tablo 35. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 7 Frekans Analiz Sonuçları	53
Tablo 36. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 8 Frekans Analiz Sonuçları	53
Tablo 37. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 9 Frekans Analiz Sonuçları	54
Tablo 38. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 10 Frekans Analiz Sonuçları	54
Tablo 39. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 11 Frekans Analiz Sonuçları	54
Tablo 40. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 12 Frekans Analiz Sonuçları	55
Tablo 41. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 13 Frekans Analiz Sonuçları	55
Tablo 42. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 14 Frekans Analiz Sonuçları	55
Tablo 43. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 15 Frekans Analiz Sonuçları	56
Tablo 44. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 16 Frekans Analiz Sonuçları	56
Tablo 45. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 17 Frekans Analiz Sonuçları	56

Tablo 46. Duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrenciler ile duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilerin puanlamaları arasında anlamlı farklılıkların görüldüğü hazırlık çalışmaları soruları	57
Tablo 47. Öğrencilerin Konser Performans Puanları	58
Tablo 48. Öğrencilerin Konser Performans Puanları- Teknik Başarı	59
Tablo 49. Öğrencilerin Konser Performans Puanları- Müzikal Başarı	60
Tablo 50. Öğrencilerin Konser Performans Puanları - Grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı	61
Tablo 51. Değişkenlerin Normal Dağılım Testi Sonuçları	62
Tablo 52. Hazırlık Puanı için Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları.....	62
Tablo 53. Teknik Başarı, Müzikal Başarı ve Grup içindeki Rolü için Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	63
Tablo 54. Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	64
Tablo 55. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler İçin Regresyon Analizi Sonuçları.....	65
Tablo 56. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler İçin Regresyon Analizi Sonuçları	66
Tablo 57. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler İçin Regresyon Analizi Sonuçları.....	66
Tablo 58. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler İçin Regresyon Analizi Sonuçları	66

1. GİRİŞ

İnsan düşünen duygusal bir varlıktır. Son yıllarda yapılan pek çok çalışma “zekâ” tanımının genişletilmesi ve klasik olarak kabul edilen IQ yani bilişsel zekânın yanı sıra EQ yani duygusal zekânın da bu tanım içinde yer alması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Fusun Akkoyunlu, Transsaksiyonel Analiz adlı kitabında Fizyolojik yönden beynin işlevlerinin tekrar gözden geçirilmesi beynin birbirinden bağımsız amigdala ve hippocampus adlı iki ayrı hafıza sistemine sahip olduğu, bunlardan hippocampus'un olayları sıradan olgular olarak kaydederken, amigdala'nın genel uyarıları duygusal yükleri bakımından kaydettiğini belirtmektedir. Beyindeki limbik sistemin pek çok öğrenme ve hatırlama işini yüklenmekle birlikte amigdalanın duygusal konulardan sorumlu olduğunu, beyinden amigdalanın çıkartılması halinde olayların birey için duygusal bir anlam taşımadığını ifade etmektedir (Karabulut, 2008, s.81,82).

Beynin fizyolojik özelliği gereği bu ayrımın yapılması, zekâ ve duygusal zekâ tartışmasını alevlendirmiştir. Goleman tarafından akademik zekânın bireyi sosyal yaşamın gerektirdiği değişikliklere ve olanaklara hazırlamadığı ileri sürülerek, yönlendirilmiş ve duygusal bakımdan yoksun bir zihinsel yaşamı hayal etmenin çarpık bir bilimsel görüş olacağı dile getirilmiştir (Goleman 2001, s.58).

Kişilerin kendilerini ifade edebilmeleri, tarihi, kültürel ve yazınsal perspektifler arasında bağ kurabilmeleri, kültürel ve kültürler arası ortak noktaları keşfetmeleri, sanatsal ürünlere çok yönlü bakabilmeleri, bilişsel süreçler kadar duygusal becerileri ile de ilgilidir (Karabulut, 2008, s.81).

Eşit zekâyâ sahip iki kişiden biri hayatta başarılı olurken diğeri olamayabilir. Bu konuda kişilerin duygusal zekâ alanında ne kadar yetenekli olduklarını bilmek bize yol gösterebilir. Duygusal yetenek bir meta yetenektir; yani ham zekâ dahil, var olan yeteneklerimizi ne kadar iyi kullanabileceğimizin belirleyicisidir (Goleman, 2004, s.52,53).

Duygularla ilgili olarak bugüne kadar çok çeşitli çalışmalar yapılmış ve farklı görüşler ileri sürülmüş olmasına karşın “duygusal zekâ” kavramını ilk olarak ortaya

koyan Salovey ve Mayer (1990) olmuştur. Duygular insanı anlamada, düşünce ve davranışlarını anlamlandırmada oldukça önemli bir role sahiptirler. (Tuğrul, 1999, s.12).

Goleman, zihinden bahsederken "duygusal zihin" ve "akılcı zihin" ifadelerini kullanmıştır:

Biri duygusal biri akılcı olan bu iki zihin, çoğunlukla bir uyum içinde ve farklı bilinç biçimlerini birbiriyle kaynaştırarak hayatta yol almamıza yardımcı olurlar. Duygu, akılcı zihnin işleyişine katkıda bulunur, akılcı zihin ise duygusal verileri şekillendirir ve bazen reddeder. Ancak yine de duygusal ve akılcı zihinler yarı bağımsız melekelerdir; her ikisi de, beyindeki farklı ama birbiriyle bağlantılı devrelerin işleyişini yansıtır. Genelde duygusal ve akılcı zihin denge halindedir. Ancak yaşamın tehlikede olduğu anlarda, hisler yoğunlaştıkça ve tutkular öne çıktıkça, bu ikisi arasındaki denge bozulur ve duygusal zihin üstünlük sağlayarak akılcı zihni etkisiz hale getirir (Goleman 1996) .

Goleman’a göre IQ ve EQ birbirine karşıt değil, birbirinden ayrı zekâ türleridir. Detaylı bir anlatımla IQ, bireyin analitik, entelektüel, rasyonel becerilerinin tamamı olarak tanımlanabilir (Şimşek, 2007: 49). Biliş, dünyayı anlamayı, tanımayı ve öğrenmeyi içeren zihinsel süreçtir. Ayrıca biliş, algılama, kavram oluşturma, hatırlama, sembolleştirme, düşünme, problem çözme ve yaratma gibi zihinsel aktiviteleri de içerir. Buna göre, bilmek, kavramak, bilgiyi almak, depolamak ve kullanabilmek yetisini bilişsel zekâ olarak tanımlanabilir. Bu zekâ türü, zihinsel zekâ olarak da adlandırılır. Bilişsel zekâ (IQ), bireyin rasyonel ve entelektüel becerileri sayesinde amaçları doğrultusunda hareket etmesi ve çevresiyle etkileşim kurması olarak tanımlanabilir (Şimşek, 2007: 39).

Duygusal zekânın tanımına ve özelliklerine geçmeden önce “duygu nedir?” sorusunu yanıtlamak yararlı olacaktır.

1.1. Duygu

Duygusal zekâ kavramını tam olarak anlayabilmek için duygu kavramını tanımlamak gerekmektedir.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü, duygu'yu "a. Duyularla algılama, his. b. Belirli bir nesne, olay veya bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenim. c. Ön sezi. d. Ahlaki, estetik vb. şeyleri değerlendirme, onlara bağlanma yeteneği. e. Kendine özgü bir ruhi hareket ve hareketlilik" olarak tanımlamaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s.648).

Goleman duygu'yu "bir his ve bu hisse özgü belirli düşünceler, psikolojik ve biyolojik hâller ve bir dizi hareket eğilimi" olarak tanımlamıştır. Karışimleri, çeşitlemeleri, mutasyonları ve nüanslarıyla yüzlerce duygudan söz edebileceğimizden bahsederken, aslında duygunun nüanslarının, bunları tanımlayan sözcüklerden çok daha fazla olduğundan söz etmiştir (Goleman, 2004).

Duygu (emotion) sözcüğünün kökü motere'dir. Latince hareket etmek anlamına gelen fiile "e-" ön eki getirildiğinde anlam uzaklaşmak olur ki bu, her duygunun bir harekete yönelttiği fikrini vermektedir. Duygu kavramı, heyecanların kaynağından beslenen karmaşık ruh durumudur şeklinde tanımlanmaktadır (Timuçin, 1994;82).

Duygu kavramı; duyduğumuz, duyumsadığımız her şey, özellikle de tüm tutkularımızın, hafif veya ortalama şiddetteki heyecanlarımızın, aşk, sevgi gibi genel hallerimizin, genel ve içgüdüsel eğilimlerimizin genel adı olarak tanımlanmaktadır (Cevizci, 2000;290).

Duygu, hislerde ve zihinsel tutumda fizyolojik değişiklikler ve açıklayıcı davranışlarla birlikte ortaya çıkan bir harekettir (Barutçugil, 2002;73).

Başaran'a göre duygu; "dış ya da iç çevreden gelen etkilerin, bireyde haz ya da elem türünden izlenimler yaratması" olarak tanımlanabilir (Tunca, 2004, s.27).

Binbaşıoğlu'na göre de duygu; bireyin iç ve dış dünyadan etkilenmesi sonucunda genel olarak "hoşlanma" ya da "acı duyma" biçiminde beliren tepkilerdir. Bireyin temel gereksinimleriyle ve onun bir sonucu olan davranışlarla ilgilidir. Bu nedenle, duyguları incelemek, insan davranışına egemen olmayı kolaylaştırır. Duygunun birdenbire ve şiddetli olanlarına da "coşku" denir. Korku, öfke, üzüntü ve sevinç, coşkunun ayrı birer türüdür. Her ikisi de aslında aynı kaynaktan beslenir (Tunca, 2004, s.27).

Yukarıda verilen tanımların ışığında duygu için, dışarıdan gelen etkilere verilen tepkiler yani hüznün, sevinç, mutluluk, umutsuzluk gibi hem fizyolojik hem de içsel olarak davranışı etkileyen faktörlerdir denilebilir.

Bireyleri diğer bireylerden farklı kılan duygularıdır. Toplum kuralları bizi aynı şekilde yaşamaya yönlendirse de aynı şekilde hissetmeye zorlayamaz. Bu sebeple, bizleri farklı kılan, alışkanlıklarımız, giysilerimiz, davranışlarımız, işlerimiz, bedenlerimiz değil, duygularımızdır.

Duygular ruhsal, fiziksel ve davranışsal öğeleri olan karmaşık hislerdir ve vücutta gözlenen değişikliklerle tanımlanır. Dökmen, ruhsal bakımdan duygularımızı ve hislerimizi “tatlı” veya “tatsız” olarak yaşadığımızı ifade etmektedir. Fiziksel bakımdan onları “çok farkındalık” veya “gerginlik” olarak; davranışsal bakımdan ise duygularımızı ve hislerimizi “bir eyleme geçme dürtüsü” olarak yaşadığımızı ifade etmektedir (Dökmen, 2006a;100).

Sosyobiologlar evrimin insan ruhunda duyguya neden bu kadar merkezi bir yer verdiğini tartışırken, kritik anlarda kalbin akla üstünlüğüne işaret etmektedirler. Onlara göre duygularımız, tehlike, acı bir kayıp, zorluklara karşı bir hedefe doğru ilerleme, eşine bağlanma ve bir aile kurma gibi yalnızca akla bırakılmayacak durum ve görevlerde yol göstericidir. Her duygu bizi bir şekilde hareket etmeye hazırlar; her biri insan hayatında tekrarlanan güçlüklerle baş edebilecek şekilde bizi yönlendirir. Türümüz var oluşunu büyük ölçüde duyguların insan ilişkilerindeki gücüne borçludur. Bu güç olağanüstüdür (Goleman, 2004).

Yaşamımız boyunca edindiğimiz deneyimlerimizden gördüğümüz üzere, kararlarımıza ve hareketlerimize yön verirken duygularımız çoğu zaman düşüncelerimize baskın çıkar.

Duygular; insanlara yardım eden, iyi kararlar almamıza yardımcı olan, kişinin sınırlarını belirlemesine yardım eden, beden dilimiz insanlarla iletişim kurmayı sağlayan insanları birbirine bağlayan önemli bir güçtür (Tunca, 2004. s.30).

Duygular, insan enerjisi, içtenliği ve güdüsünün en güçlü kaynağı olarak işlev görmek ve bize sezgisel bilgeliğin sonsuz kaynağını sunmaktadır. İşte bu kalpten gelen kaynak, yaratıcı dehayı ateşlemekte, kişiyi kendisine karşı dürüst kılmakta, kişinin yaşamı ve mesleği adına içsel bir pusula görevi yapmakta, beklenmedik durumlarda yol göstermekte ve hatta kişiyi felaketten korumaktadır (Cooper ve Sawaf, 2003, s.11).

Duygular bize yaşama dair bazı ipuçları verir. Duygular, bir içsel rehber gibi insanlara hizmet eder, kişilere ilişkin çok değerli bilgiler verir. Örneğin girilecek bir sınavdan ya da verilecek bir konserden aşırı kaygı duymak, daha iyi hazırlanmak gerektiğini hatırlatır.

Duyguların vereceği bilgileri biraz olsun yoklayarak davranışları değiştirebilmek ve çevremizdeki durumları olumlu yönde etkileyecek biçimde düşünmek mümkündür (Weisinger, 1998, s.21).

Duygular, yaşamımızda bizi her konuda yönlendirir. İnsanlarla olan ilişkilerimizde, kariyer planlamada, kişisel mutluluğumuz ve çevremizi mutlu etmemiz konusunda, çocuk yetiştirmede bize yön verir.

Kansu, duygusal becerileri olan çocukların gerek okulda, gerekse okul dışında öğrenmeye ve başarılı olmaya istekleri olduğunu ifade etmektedir. Motive olmakta etkili olan heyecan, merak ve gurur duyma gibi pozitif duygulara sahip çocuklar hedeflerine daha kolay ulaşırlar (Kansu, 2002).

1.2. Zekâ

Duygusal zekâ kavramının diğer bir bileşeni de zekâ kavramıdır. Zekâ kavramı için yapılan tanımlardan bazıları aşağıdaki gibidir;

Zekâ, insanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı, anlık, dirayet, zeyreklik, feraset (Türk Dil Kurumu, 1998, s.2503).

Felsefe sözlüğünde ise zekâ kavramı, durumlarla ve ilişkilerle ilgili belirtileri kavrama yetisi, tanıma, birleştirme, ayırtırma, seçme yetisi olarak tanımlanmıştır (Timuçin, 1994;262).

Sternberg'in (1997) tanımına göre zekâ, çevresel unsurları seçme ve değiştirmede gerekli olan zihinsel yeteneklerdir. Bir başka ifadeyle, ona göre kişinin zeki davranması çevresel bağlama göre değişir (Erkus, 1998).

Zekâ, bireyin zor, karmaşık, soyut, ekonomik, gâyeye uygun, sosyal değeri olan ve orijinal nitelikler taşıyan zihinsel davranışları yapabilme ve bu koşullar altında bireyin enerjisini davranışlar üzerinde toplayabilme ve heyecanlara karşı koyabilme yeteneğidir. (Yüksel, 2006: 83).

Zekâ, bireyin doğuştan sahip olduğu, kalıtımla kuşaktan kuşağa geçen ve merkezi sinir sisteminin işlevlerini kapsayan; deneyim, öğrenme ve çevreden kaynaklanan etkenlerle biçimlenen bir bileşimdir (Tunca, 2004. s.15).

Zekâ; insanın düşünme yeteneğinin bütünüdür. Yeni durumlara ve uyaranlara uyabilme yeteneğidir (Baltaş, 2002;48).

Howard Gardner zekâyı bir kişinin herhangi bir kültürde ya da kültürlerarası platformda bir ürün ortaya koyabilme kapasitesi, hayatta karşılaştığı problemlere karşı etkili ve kesin çözümler sunabilme becerisi ve çözüme kavuşturulması gereken karmaşık yapıları problemleri keşfetme yeteneği olarak ele alır (Bozokul, 2008).

İlk zekâ testini yapan Fransız psikolog Alfred Binet'e göre zekâ; belirli bir amaca yönelmek, amaca erişmek için direnmek, uyum sağlayabilmek ve kendini eleştirebilmek eğilimidir. Binet zekâyı, iyi muhakeme edebilme, iyi hüküm verebilme ve eleştirel görüşe sahip olma olarak da tanımlamaktadır (Kulaksızoğlu, 2005;135).

Wechsler'e göre zekâ; bir bireyin, amaca uygun davranma, rasyonel düşünme ve çevresiyle etkili iletişim içinde olma kapasitesidir. Zekâ;

- Eğitimcilere göre; öğrenme yeteneği,
- Biyologlara göre; çevreye uyma yeteneği,
- Psikologlara göre; muhakeme yoluyla sonuca ulaşma yeteneği,
- Bilgisayar bilimcilere göre; bilgi işleme yeteneği olarak tanımlanmıştır (Özgüven, 1994).

Yukarıda verilen tanımların ışığında zekâ için, insanların düşünme, muhakeme etme, problemlere karşı çözüm üretebilme ve çevreye uyum sağlama yeteneğidir denilebilir.

Çeşitli kaynaklarda zekâ tanımları konusunda kullanılan en yaygın unsurlar için; /soyut muhakeme, zihinsel temsil, problem çözme, karar verme gibi yüksek düzeydeki yetenekler ve öğrenme yeteneğinin yanı sıra çevrenin taleplerini etkili şekilde karşılayabilme olduğu belirtilmektedir (Erkuş, 1998).

İnsan zekâsının özellikleri ve sınırları hakkında yapılan araştırma sonuçlarına göre;

- 1) Bireyin zekâsının temel öğeleri kalıtımla gelmektedir.
- 2) Bireyin çevre ile etkileşimi, gizli güçlerini ortaya çıkararak, yeteneklere dönüştürmektedir.
- 3) Bu yeteneklerin kullanılmasıyla bireyin çevre ile uyumu sağlanabilmektedir.
- 4) Çevre ile yapılan bir etkileşim bireyin zekâsının gelişmesini, böylece zihinsel yapısının değişmesini sağlamaktadır.
- 5) Bireyin çevre ile etkileşiminin niteliği aynı zamanda bireyin zihinsel yapısının düzeyine bağlıdır.
- 6) Her bireyin zihinsel yapısı diğerlerinden farklı olduğu için bireyler arasında ayrılıklar vardır (Özgüven, 1998).

Özgüven'in de dediği gibi her bireyin zihinsel yapısı farklı olduğu için bireyler arasında ayrılıklar vardır. Bireylerin kimi alanlara daha başarılı, kimilerinde ise ısrarla başarısız olduğunu gözleriz. Bu noktada öğrencilerin farklı konulardaki başarı-başarısızlıkları, akla Howard Gardner'ın Çoklu Zekâ Kuramında söz ettiği zekâ türlerini getirmektedir.

1.3. Çoklu Zekâ Kuramı

Bireyler, bir ya da birden çok alana ilgi gösterebilir ve farklı alanlarda başarılı olabilirler. Bu bireysel farklılıklardan doğan başarı-başarısızlıklar, bize zekânın sadece bilişsel bir yetenek olmadığını gösterir. Bir öğrencinin sadece sayısal derslerdeki başarısı, diğer öğrencinin hem sosyal alanda hem de sayısal derslerde olan başarısı, kimisinin ise sadece dile olan yatkınlığı ve bunun gibi örnekler çoklu zekânın varlığının göstergesidir.

Howard Gardner; insan zekâsının objektif bir şekilde ölçülebileceği tezini savunan geleneksel anlayışı eleştirerek zekânın tek bir faktörle açıklanamayacak kadar çok sayıda yetenekleri içerdiğini ileri sürmektedir. Farklı özelliklere sahip

bireylerin aynı yolla öğrenemeyeceklerine dikkat çeken Gardner, o güne kadar olan tüm kuramlara karşı çıkarak öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkların ortaya çıkartılıp bu farklılıklara göre eğitim verilmesi gerektiği ilkesini benimsemiştir.

Howard Gardner, 1983 yılında kaleme aldığı *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligence -Zihnin Çerçevesi: Çoklu Zekâ Teorisi-* adlı eserinde ilk kez Çoklu Zekâ Kuramı'ndan söz etmiş ve bireyin zekâsını yalnızca sözel ile sayısal beceriler temelinde değerlendiren zekâ testleri ve zekâ yaklaşımlarını eleştirmiştir. Gardner'e göre, yaklaşık bir yüzyıldır eğitim ve psikolojide zekâyı bireyin sözel ve sayısal yeteneklerinin toplamı olarak kabul eden anlayışın köklü bir reforma gereksinimi bulunmaktadır. Çünkü zekâ, tekil bir fenomen olmaktan çok çeşitli zihinsel kapasitelerin çokluğudur (Armstrong, 2003, s.12).

Gardner, IQ görüşüne karşı çıkmış ve bireyin yaşamda başarılı olması için tek tip bir zekâyı sahip olmanın yeterli olmadığını savunmuştur. Bireyin yedi kategoride ele alınabilecek yetenekler yelpazesine sahip olduğunu öne sürmüş, bu kategorileri de sözel-dilbilimsel zekâ, mantıksal-matematiksel zekâ, görsel-uzamsal zekâ, müziksel-ritmik zekâ, bedensel-kinestetik zekâ, kişisel-öze dönük zekâ, doğacı-varoluşçu zekâ, sosyal-kişilerarası zekâ olarak adlandırmıştır. Herhangi bir kimse bu zekâ türlerinin hepsine sahip olmakla birlikte, bunlardan bir kaçına da sahip olabilir. Önemli olanın eğitim sürecinde bireyin zekâ türlerine göre yönlendirilmesi olduğunu savunmaktadır.

Hurtwizt "eğitimciler genel sanat türünü kinestetik ve uzamla ilgili anlayışta bulurlar, ancak, sanat genellikle öteki zekâların da kullanılmasını gerektirir. Örneğin sanatsal üretimin başında olanlar bir ürünü tasarlarlarken önce uzamla ilgili olan düşünme ile işe başlarlar. Ancak üretim tahminleri için matematiksel yetenekleri kullanırlar. Yazarken dil yeteneğinden ve bir obje oluşturmada kişiler arası ilişki ustalığından yararlanırlar." şeklindeki açıklamasıyla sanatta hem çoklu zekâ hem de duygusal zekânın uygulandığını dile getirmektedir (Karabulut, 2008, s.83).

Goleman'a göre Gardner'ın zekâ hakkındaki görüşündeki anahtar kelime "çoğul"dur. Gardner'in modeli IQ'nun tek ve değişmez belirleyici olduğu görüşüne karşı çıkar. Okul hayatı boyunca girdiğimiz sınavların, hayatta IQ'nun çok üstünde

önem taşıyan asıl beceri-yeteneklerden kopuk ve sınırlı bir zekâ kavramına dayandığını kabul eder. Kimlerin sanat okullarına, kimlerin teknik okullara, kimlerin üniversiteye gönderileceğini belirleyen yetenek ve başarı testleri çoklu zekâyâ yönelik ölçeklerdir (Goleman, 2004, s.55,56).

Çoklu zekâ teorisi, bir insanın yetenek repertuarının bir takım sözel ve sayısal becerilerin çok ötesinde olduğunu vurgulamaktadır. Gardner IQ' nün tek bir standart faktör olarak kabul edildiği zekâ anlayışının, zekâ gibi karmaşık bir kavramın değerlendirilmesinde “mikroskobik” bir yaklaşım olduğunu ifade etmektedir. 1983 yılında açıklamış olduğu yedi temel zekâ alanına 1999 yılında yayınladığı “İntelligence Reframed (Zekâ Yeniden Yapılandırıldı)” adlı eserinde sekizinci bir zekâ alanını da eklemiş ve çoklu zekâ teorisini yeniden formüle etmiştir (Saban, 2003;6).

Gardner' ın ileri sürdüğü sekiz türdeki zekâ alanları şunlardır:

1.3.1. Sözel-dilbilimsel zekâ:

Bu türdeki zekâ, bir insanın kendi dilini gramer yapısına, sözcük dizimine, vurgusuna ve kavramları da kastettikleri anlamlarına uygun olarak büyük bir ustalıkla kullanmayı gerektirir. Dolayısıyla sözel-dil zekâsı, başkalarını bir işi yapmak için ikna etmek, başkalarına belli bir konuda bilgi sunmak, başkalarına belli bir işin nasıl yapılacağını açıklamak veya bir dil bilimci gibi dilin özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak gibi dil ile ilgili bütün faaliyetleri içerir (Saban, 2003;7).

1.3.2. Mantıksal – matematiksel zekâ:

Mantıksal – matematiksel zekâ sayıları etkili bir şekilde kullanabilme ya da sebep sonuç ilişkisi kurarak olayların oluşumu ve işleyişi hakkında etkili bir şekilde mantık yürütebilme kapasitesidir. Bilimsel düşünme kavramıyla sıklıkla ifade edilmek istenen budur. Tümevarım ve tümdengelim yoluyla çıkarsamalarda bulunabilmeyi, ilişki ve bağlantıları kolayca bulabilmeyi gerektiren bir zekâ alanıdır (Saban,2003;8).

Mantıksal – matematiksel zekâ, mantıksal ilişkiler kurma, hipotezler üretme, problem çözme, eleştirel düşünme, bilginin parçaları arasında ilişkiler kurma becerisi gerektiren bir zekâ alanıdır (Vural, 2005;241).

1.3.3. Görsel - uzamsal zekâ:

Nesneleri görebilme ve görselleştirme, zihinde çeşitli nesneler tasarlayabilme, farklılık ve benzerliklere duyarlılık, çeşitli şekil, biçim ve renkteki nesnelerle ilgide beceri gibi yetenekleri içeren bir zekâ alanıdır.

Bu zekâ alanı, bir bireyin çevresini objektif olarak gözlemlemesi, algılaması ve değerlendirmesi ve bunlara bağlı olarak da dış çevreden edindiği görsel ve uzamsal fikirleri grafiksel olarak sergilemesi kabiliyetlerini içerir (Saban, 2003;9).

1.3.4. Müziksel – ritmik zekâ:

Sesler, notalar, ritimlerle düşünme, farklı sesleri tanıma, ve yeni sesler, ritimler üretme becerisidir (Vural, 2005;250).

Bu zekâ alanı bir bireyin müziksel olarak düşünmesi ve belli bir olayın oluş biçimini, seyrini veya düzenini müziksel olarak algılaması, yorumlaması ve iletişimde bulunması olarak da tanımlanabilir. Müziksel zekâsı güçlü olan insanlar, sadece müziksel eserleri kolaylıkla hatırlamakla kalmaz aynı zamanda olayların oluşumunu ve işleyişini müziksel bir dille düşünmeye, yorumlamaya ve ifade etmeye çalışırlar (Saban, 2003;10).

1.3.5. Bedensel – kinestetik zekâ:

Bedensel – kinestetik zekâ hareketlerle, jest ve mimiklerle kendini ifade etme, beyin ve vücut koordinasyonunu etkili bir biçimde kullanabilme becerisidir (Vural, 2005; 247).

Bedensel zekâ alanı bir bireyin bir problemi çözmek, bir model inşa etmek veya bir ürün meydana getirmek için vücudun belli organlarını kullanabilme kapasitesidir. Bedensel – kinestetik zekâ alanı koordinasyon, denge, güç, esneklik ve hız gibi bazı fiziksel yetenekleri ve bu yeteneklerin hepsinin bir arada işlenmesini sağlayan devinimsel nitelikteki bazı özel becerileri de içermektedir (Saban, 2003;11).

1.3.6. Kişisel – öze dönük zekâ:

Kişisel – öze dönük zekâ, insanın kendi duygularını, duygusal tepki derecesini, düşünme sürecini tanıma, kendini değerlendirebilme ve kendisiyle ilgili hedefler oluşturabilme becerisidir (Vural, 2005;256).

Kişisel – öze dönük zekâ, bir kişinin kendisini tanıması ve kendisi hakkında sahip olduğu bu bilgi ve anlayış ile çevresinde uyumlu davranışlar sergileme yeteneği olarak da tanımlanabilir. Bu zekâ alanı bir kişinin kendisini objektif olarak (kendisini güçlü ve zayıf olduğu yanları ile birlikte) değerlendirmesi, sahip olduğu duyguların, ihtiyaçların veya amaçların farkında olması, kendisini

iyi disipline etmesi ve kendisine güvenmesi gibi yetenekleri içerir (Saban, 2003;13).

1.3.7. Doğacı – varoluşçu zekâ:

Doğacı – varoluşçu zekâ, doğadaki tüm canlıları tanıma, araştırma ve canlıların yaratılışları üzerine düşünme becerisidir (Vural, 2005;259).

Doğacı – varoluşçu zekâ bir kişinin hayvanlar ve bitkiler gibi yaşayan canlıları tanıma, onları belli karakteristik özelliklerine bağlı olarak sınıflandırma ve diğerlerinden ayırtetme kabiliyeti veya dünya doğasına karşı aşırı ilgili ve duyarlı olma olarak tanımlanabilir. Doğacı zekâsı güçlü olan insanlar sağlıklı bir çevre oluşturma bilincine sahiptirler ve çevrelerindeki doğal kaynaklara, hayvanlara ve bitkilere karşı çok duyarlıdırlar (Saban, 2003;14-15).

1.3.8. Sosyal – kişilerarası zekâ:

Grup içersinde işbirlikçi çalışma, sözel ve sözsüz iletişim kurma, insanların duygu, düşünce ve davranışlarını anlama, paylaşma, ifade edebilme, yorumlama ve insanları ikna edebilme becerisidir (Vural, 2005;253).

Bu zekâ alanı, bir insanın diğer insanların yüz ifadelerine, seslere ve mimiklere olan duyarlılığı ve insanlardaki farklı özelliklerin farkına vararak onları en iyi şekilde analiz etme, yorumlama ve değerlendirme kabiliyetlerini içerir (Saban, 2003;12).

Sosyal zekâ bir kişinin çevresindeki insanların duygularını, isteklerini ve ihtiyaçlarını anlama, ayırt etme ve karşılama kapasitesi olarak da tanımlanabilir.

Gardner'in kişisel zekâ betimlemelerinde duyguların rolüne ve ustaca yönetilmesine oldukça yer verilmiş olsa da, Gardner ve çalışma arkadaşları duygunun zekâ üzerindeki rolüne ayrıntılı biçimde bakmayıp, duygu hakkındaki bilişler üzerinde durmuşlardır . Bu odak, belki de istemeden iç dünyamızı ve ilişkilerimizi böylesine karmaşıklaştıran, ama aynı zamanda da çekici ve şaşırtıcı kılan zengin duygu deryasını araştırılmadan bırakıyor (Goleman, 2004, s.57).

Şimdi ele alınması gereken konu ise, duyguların içinde zekânın nasıl yer aldığı ve duygularımızın içine zekâyı nasıl yerleştirebileceğimizdir.

1.4. Duygusal Zekâ

Duyguları tanıyabilme kavramı ilk olarak psikolog Claude Stainer tarafından 1980'lerin başında araştırılmıştır. "Duygusal Zekâ" üzerine ilk öncü çalışmalar Peter Salovey ve John Mayer tarafından yürütülmüş ancak kavramın popüleritesi 1995 yılında gazeteci, yazar ve psikolog olan Daniel Goleman'ın "Duygusal Zekâ" kavramından sonra artmıştır.

Gardner'ın entellektüel önderliğinde ilerleyen kuramcılardan; duygulara zekânın nasıl katılabileceğini ayrıntılı olarak açıklamış olan Yale Üniversitesi'nden Psikolog Peter Salovey, yıllar boyu en ateşli IQ kuramcılarının bile "duygu" ve "zekâ"yı birbirleriyle bağdaşmayan terimler olarak görmek yerine, zaman zaman duyguları zekâyla buluşturmaya çalıştıklarına dikkat çekmiştir (Altın, 2006, s.12).

Duygusal yetenek, meta bir yetenektir. Yani zekâ dahil, var olan diğer yeteneklerimizi ne kadar iyi kullanabileceğimizin belirleyicisidir (Goleman, 2004).

Goleman'a göre duygusal zekâ; "kendimizin ve başkalarının hislerini tanıma, kendimizi motive etme, içimizdeki ve ilişkilerimizdeki duyguları iyi yönetme yetenekleri"nden oluşmaktadır (Goleman, 1998, s.393).

Reuven Bar-On duygusal zekâyı "kişinin çevresel etki ve baskılara olumlu tepkiler verebilmesini sağlayan bilişsel olmayan beceriler bütünü" olarak tanımlamaktadır (Stein ve Book, 2003, s.28).

Duygusal zekâ, duyguları algılayıp onlara erişerek düşünceye yardım edecek bir biçimde üretme ve duyguları (duygusal bilgiyi anlayarak), duygusal ve entellektüel büyümeyi geliştirecek şekilde düzenleme yeteneğidir (Halıcınarlı ve Bender, 2009).

Goleman'a göre duygusal zekâ; "ne şekilde iyi, ne şekilde kötü hissettiğimizi ve kötüyü iyiye nasıl dönüştüreceğimizi bilmek" demektir. Duygusal zekâ, yaradılış özellikleri, çocukluk deneyimleri ve daha sonraki öğrenilenlerin bileşiminin bir sonucudur. Değişik ruh hallerinizi kontrol altında tutarak görev ve hedeflerinizden sapmamamızı sağlayan da yine duygusal zekâdır. Kendimizle, başkalarıyla ve

çevreyle barışık olmayı, yaşama amaçlarını gerçekleştirmeyi ve zorluklarla başa çıkabilmeyi kolaylaştıran bir beceridir.

Öztekin'e göre duygusal zekâ kişinin kendini ve başkalarını tanımasını, anlamasını, kendine güvenmesini, kendini başkalarının yerine koyabilmesini, hoşgörülü ve yenilikçi olmasını, beden dilini kontrol edebilmesini, başkalarının beden diline, yüz ifadelerine, hatta ses tonlarına bile duyarlı olmasını, her durumda kendini motive edebilmesini, serinkanlı, iyimser ve uyumlu biri olmasını sağlayan becerileri içermektedir (Özdemir, 2008: 3).

Mayer ve Salovey'e göre duygusal zekâ, bireyin kendisinin ve diğer insanların duygularını anlaması, aralarındaki farkı görmesi, düşünce ve davranışlarında bu bilgilerden yararlanmasını içeren bir tür sosyal zekâdır. Bu tanıma yaparken Mayer ve Salovey üç boyutlu bir çerçeve oluşturmuşlardır. Birincisi; duygusal zekâ insanın kendisinin ve başkalarının duygularını doğru biçimde anlaması ve ifade etmesidir. İkincisi; duygusal zekâ duyguların kontrol altında tutulmasıdır. Üçüncüsü de; duygusal zekâ duyguların anlaşılması ile elde edilen bilgileri problem çözmede kullanma kabiliyetidir (Tunca, 2004. s.36).

Özden'e göre duygusal zekâ, "özdenetim, azim, sebat ve kendi kendini harekete geçirebilme" gibi yetenekleri ifade etmek için kullanılmaktadır (Tunca, 2004. s.26).

Erdal Atabek ise duygusal zekâ tanımında "farkındalık, irade geliştirme, oto kontrol, dürtü kontrolü, empatik dinleme, empatik yaklaşım (başkasının ne düşündüğünü, ne hissettiğini anlama) sorun çözme, grup çalışması yapabilme, sevgiyi, saygıyı bilme, yanlışı kabul etme" kavramlarına yer vermektedir.

Salovey ve Mayer (1990) duygusal zekâ tanımını 5 ana başlık altında toplamışlardır:

1. Duygularının farkında olma: Bireyin bazı durumlarda ya da anlarda ne hissettiğinin farkına varabilmesi duygusal zekânın temelidir. Bireyin kendini anlayabilmesi için duygularının her an farkında olması çok önemlidir. Duygularını tanıyan kişiler, kişisel karar gerektiren konularda daha kolay ve sağlıklı kararlar verebilirler, daha bağımsız davranabilirler, ruh hallerinin ve kendilerinin farkındadırlar. Genelde hayata olumlu gözle bakma becerilerine sahiptirler.

2. Duygularla başa çıkabilmek: Olumsuz duygularla kolaylıkla ve uygun biçimde başa çıkabilmek duygusal zekânın temel özelliklerinden bir diğeridir. Kendini yatıştırma, yoğun endişelerden, karamsarlıktan, alınganlıklardan kurtulma yeteneği gibi yetenekleri kapsar. Bu yeteneği zayıf olan kişiler sürekli huzursuzlukla ve kendileriyle mücadele ederler. Diğer taraftan kuvvetli olanlar ise hayattaki olumsuzluklar ile karşılaştıklarında kendilerini daha kolay toparlayabilmektedirler.
3. Kendini motive etmek: Bireylerin kendilerini motive edebilmeleri için öncelikle duygularını bir amaç etrafında toplayabilmeleri gerekir. Duygusal oto-kontrol her başarının altında yatan çok önemli bir özelliktir. Kendini motive edebilme yeteneğine sahip kişiler yaptıkları her işte çok daha üretken ve etkili olurlar.
4. Başkalarının duygularını fark etmek: Başkalarının duygularını fark edebilmek ya da başka bir deyişle empati kurabilmek, duygusal zekânın vazgeçilemez özelliklerinden bir diğeridir. Empatik kişiler başkalarının neye ihtiyacı olduğunu, ne istediğini gösteren sinyallere karşı daha duyarlıdır. Genel bir ifadeyle empati, bir kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bu durumu ona iletmesidir. Empati kurabilmek için kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyması, olaylara onun bakış açısıyla bakması gerekir. Bugün için bilim adamlarının üzerinde uzlaştığı görüş, empatinin bilişsel ve duygusal bileşenlerden oluştuğu yolundadır. Dolayısıyla karşıdaki kişinin sadece duygularını ya da sadece düşüncelerini anlamış olmak empati kurabilmek için yeterli değildir. Empati kuran kişinin zihninde oluşan empatik anlayışın, karşıdaki kişiye aktarılması gerekir. Bu aktarım olmadan empati süreci tamamlanmamış sayılır. Empatik tepki vermenin başlıca iki yolu vardır. Bunlardan birincisi yüzü ve bedenimizi kullanmak, ikincisi ise sözel ifadelerden yararlanmaktır. Empatik tepki vermenin en etkili yolu bu ikisini birlikte kullanmaktır.
5. İlişkileri yürütebilmek: Duygusal zekânın bir diğer özelliği de diğer insanlarla olan ilişkileri yürütebilmektir. Bu beceriler popüler olmanın, liderliğin, kişilerarası etkililiğin altında yatan unsurlardır (Tuğrul, 1999, s.15).

Cooper ve Sawaf duygusal zekâyı dört köşe taşı adını verdikleri modelle açıklamışlardır. Duygusal zekâyı meydana getiren dört köşe taşı; duyguları öğrenmek, duygusal zindelik, duygusal derinlik ve duygusal simya olarak tanımlamışlardır (Cooper ve Sawaf, 2003, s.34).

Duygusal zekâ, kişinin sosyal ortamlarda kendi içinde ve diğerleriyle olan ilişkilerindeki başarısını etkilemektedir. Özellikle sosyal yaşamın önemli bir boyutu olan iş yaşamında performans için kritik önem taşımaktadır (Arslan, 2002, s. 412).

Duygusal zekâ, duyguların gücünü, algılanışını, enerjisini , ilişkileri anlama ve etkin bir biçimde kullanma yeteneğidir. Düşündüğümüz, hedeflediğimiz şeyleri hayata geçirmemizi sağlayan itici güç ; duygusal zekadır. (Cooper ve Sawaf, 2003, s.12).

Yukarıda verilen tanımlar dışında, literatürde duygusal zekânın benzer pek çok tanımına rastlanmaktadır. Bu tanımlar, duygusal zekânın kişinin sosyal yapısı ve yaşamı ile ilişkili olduğu noktasında birleşmektedir.

Duygular akıllı kararlar için vazgeçilmezdir. Akıl, duygusal zekâ olmadan verimli çalışamaz. Doğru olan yolu bulmakta duygusal zekânın önderliğine ihtiyaç vardır. Duygusal zekâ, kişilerin kendi duygularının farkında olmasıdır. Kişi duygusal tepkisinin farkına vardığında yeni tepki beyin kabuğunda işleminden geçirilir. İşleminden geçen bu duygu sayesinde bireyin olaylarla olumlu bir biçimde başa çıkma olasılığı artar (Baltaş, 2006, s.13).

Duygu ve zekâ kavramları arasındaki ilişkiye yönelik yaklaşımları klasik ve modern yaklaşımlar olmak üzere iki başlık altında incelemek mümkündür.

Klasik yaklaşımda akıl ve duygu iki farklı doğal tür olarak görülmüş, ruhun birbiriyle çatışma halindeki iki düşman unsur olarak tanımlanmışlardır. Genellikle aklın üstünlüğüne vurgu yapılmış, onun duyguları kontrol etmesi gerektiği savunulmuştur (Cevizci, 2006;794). Modern yaklaşımda ise, aklın duygular üzerindeki hakimiyeti sorgulanmıştır. Yapılan araştırmalarla birlikte, insanın akıllı ve duygularının iki düşman unsur olmadığı hatta birbirinden ayrılmaz bir bütün olduğu

ortaya konmuştur. Bu iki süreçte zihnin ölçüsü olan IQ ve duyguların ölçüsü olan duygusal zekâ EQ kavramları birbirini güçlendiren ve tamamlayan kavramlar olarak ortaya çıkmışlardır (Çakar ve Arbak, 2004;33).

Yüksek duygusal zekâ, insanlarla ve hayatla barışık olan mutlu birey olma yollarını açar. Bu da iletişim becerisi, ilişki yönetiminde beceri, insanlarla iyi ilişkiler içinde olma, etkin davranışlar sergileme, kendinin farkında olma, hayattan ne istediğini bilme gibi olgun insan özelliklerini beraberinde getirir.

Duygusal anlamda zeki olan insanlar, kendileri için önemli olan şeylerle bir başkası için önemli olan şeyler arasındaki farkı bilirler; ayrıca hayatta kalmaları için ihtiyaç duydukları şeylerle gelip geçici hevesleri arasındaki farkı da bilirler. En önemlisi, hayattaki bin bir türlü zorluğu atlatabilirler (Segal, 2009, s.18).

Başkalarının duygularını idare edebilme yeteneği bireyin, sağlıklı bir iletişim kurabilme yetisini içeren ilişkileri içerir (Goleman, 2001, s.60-62).

Duygusal zekâ, kendimizin ve başkalarının hislerini tanıma, kendimizi motive etme, içimizdeki ve ilişkilerimizdeki duyguları iyi yönetme yetisine gönderme yapmaktadır. Akademik zekâdan yani IQ ile ölçülen salt bilişsel yetilerden ayrı olan ancak onu tamamlayan yetenekleri tanımlar. Goleman'a göre akademik açıdan zeki ama duygusal açıdan yoksun olan pek çok kişinin akıbeti, IQları daha düşük ama duygusal zekâ becerileri mükemmel olan kişilerin emri altında çalışmak olmaktadır (Goleman, 1998, s.393).

Bilişsel ve duygusal zekâ arasındaki en büyük farklardan biri IQ'nun sınırlarının çok belli olmasıdır. Kişi 17 yaşındayken IQ açısından en yüksek noktada, yetişkinlik döneminde durağan, yaşlılık döneminde ise inişe geçmektedir. Buna karşın EQ bu gibi keskin çizgilere sahip değildir. Araştırmalar göstermektedir ki, iş başarısında IQ % 1 ile % 20 arasında başarı getirirken, EQ derecesi yüksek olan kişilerde iş başarısı % 27 ile % 45 arasındadır. Bu sonuçtan da açıkça anlaşılacağı üzere IQ, hayatta başarılı olmayı sağlayan bir etken olarak sunulamaz (Stein and Book, 2003, s.32).

IQ yüksekliği, zenginliğin, saygının ya da mutluluğun garantisi olmadığı halde okullarımızın ve kültürümüzün akademik becerilere takılıp kalması, kişinin geleceğinde çok önemli bir role sahip olan duygusal zekâ boyutunun göz ardı edilmesine sebep olmaktadır. Zekâ dâhil var olan diğer yeteneklerin ne kadar iyi kullanıldığının belirleyicisi olan meta yetenek, duygusal zekâdır (Goleman, 2001, s.52-53).

Davranışlara gç vermek ve onları yönetmek için duygular kritik önem taşır. Aynı zamanda yaşamda başarılı ve mutlu olmak için, sadece IQ testleri ile ölçülen bilişsel zekâdan fazlasına gereksinim olduğu görülmüştür. Araştırmalar sürekli olarak IQ puanlarının önemli sonuçlar öngörmede çok da başarılı olmadığını bulmaktadır (Bender, 2006: 23). Konuya bu açıdan bakıldığında, sosyal bir varlık olan insanların duygusal zekâsının keşfi, onların sosyal yaşamları açısından oldukça önemli görünmektedir.

Kültürümüz ve eğitim geleneğimiz akademik başarı- beceri konusunda oldukça tutucu olduğundan duygusal zekâ dediğimiz bir grup özelliği göz ardı etmektedir. Oysaki yüksek IQ veya diğer bir deyişle yüksek akademik başarı sağlıklı insan ilişkilerinin ve saygınlığın garantisi değildir.

Duygusal zekânın unsurlarına ilişkin literatür incelendiğinde; Mayer ve Salovey'e göre bu unsurların; duyguları anlama ve ifade etme, duyguyu düşüncede kaynaştırma, duyguyu anlama ve analiz etme olurken; Bar-On' a göre ; kişisel duygusal zekâ (içsel dünya alanı), kişiler arası duygusal zekâ (dış dünya alanı), uyumluluk (adaptasyon alanı), stresle başa çıkma ve genel ruh durumu başlıkları altında toplandığı; Goleman'a göre ise kişisel yeterlilik ve sosyal yeterlilik başlığı altında zbilin, kendini yönetme, motivasyon, empati ve sosyal beceriler alt gruplarında değerlendirdiği; Cooper - Sawaf'a göre ise bu unsurların duyguları öğrenmek, duygusal zindelik, duygusal derinlik ve duygusal simya başlıkları altında toplandığı görülmüştür (Acar, 2001, s.32).

Duygusal zekânın unsurlarını öncelikle Reuven Bar-On'un açıklamalarıyla ele alalım. Bar-On Duygusal zekânın unsurlarını beş ana başlık altında toplamıştır: İçsel dünya alanı, dış dünya alanı, adaptasyon alanı, stresle başa çıkma alanı, genel ruhsal durum.

İçsel dünya alanı; duygusal zekânın bu alanı bireyin öz farkındalık ve otokontrol yeteneğini gösterir. Bu alanda yer alan beş önemli unsur farkındalık, dışavurum, bağımsızlık, özsaygı ve kendini gerçekleştirme.

Duygusal farkındalık; bireyin duygularının farkında olması, niçin bu duyguları hissettiğini bilmesi ve bu duyguların sonucu olarak yapılacak olası davranışların diğer insanlar üzerindeki etkisini fark etmesi olarak tanımlanmıştır. Dışavurum; duygusal olarak zor durumlarda bile fikirleri sesli olarak ifade edebilme, karşı çıkma ve tavır koyabilme, kişisel hakları için mücadele edebilme becerisidir. Dışavurum becerisi olan insanlar saldırgan olmadan duygularını açıkça ifade edebilirler, aşırı temkinli ya da utangaç değildirler. Bağımsızlık; duygusal bağımlılığın tersidir. Bağımsızlık, düşünce ve davranışlarında kendini kontrol etme, yönlendirme ve yönetme becerisidir. Bağımsız insanlar planlama konusunda güvenli, zor kararlar aşamasında rahattır. Karar vermeden önce çevredeki diğer insanların görüşlerini öğrenirler ama bu onların görüşlerini koşulsuzca kabul ettikleri anlamına gelmez. Bağımsız olma becerisi kendine güven, içsel güç ve beklentileri onlara esir olmadan karşılayabilme becerisine dayanır. Bağımsız kişiler kendi başlarına hareket etme becerisine sahiptir ve duygusal ihtiyaçlarını tatmin etmek için diğer insanlardan medet ummaz. Özsaygı; kişinin kendini iyi hissetmesi, saygı duyması ve olduğu gibi kabul etmesidir. Özsaygı, gözlemlenebilen olumlu niteliklerin takdir edilmesi, olumsuz yönlerin ve eksiklerin fark edilmesine dayanır. Birey olduğu kişi olarak kendini kabul eder. Duygusal zekânın bu ölçütü genel olarak güven, yeterlilik ve içsel güç duygularını içerir. Kendini gerçekleştirme; bireyin kapasitesini belirleme becerisidir. Duygusal zekânın bu ögesi, anlamlı ve dolu bir hayat yaşamayı beraberinde getirir. Potansiyelinizi harekete geçirmek, eğlenceli ve anlamlı

etkinliklere katılmak bireye yaşam boyu dinamizm ve zevk duygusunu kazandırır. Kendini gerçekleştirme, beceri ve yeteneklerin sürekli ve dinamik bir şekilde kullanılması ve geliştirilmesi demektir. Hoşlandığınız şeylere duyduğunuz ilgi, hoşlanma duygunuzu motive eder. Kendini gerçekleştirme bir anlamda manevi tatmin duygusudur (Stein and Book, 2003, s.37-112).

Dış dünya alanı; insanlar arası becerileri kapsar. Takım çalışmalarında son derece başarılı olan bu kişiler diğer insanlarla sağlıklı ilişkiler kurabilirler. Bu alanda yeteneği olan kimseler genellikle sorumluluk sahibidir. Bu alan üç bölümden oluşur. Bunlar empati, sosyal sorumluluk ve sosyal ilişkilerdir (Stein and Book, 2003, s.135).

Empati; kişinin diğer insanlarla iletişimi sırasında karşısındakinin duygu ve düşüncelerini anlayarak duyarlı bir yaklaşım içinde olmasıdır. İnsanların bazı duyguları nasıl ve ne sebeple hissettiğini anlama becerisidir. Empatik yaklaşım, karşıdaki kişi ya da kişilerin duygularına önem verme ve bu duygularla ilgilenmeyi gerektirir. Sosyal sorumluluk; sosyal bir grup içerisinde işbirliği, birlik ve beraberlik duygusuyla etkili bir üye olabilme becerisidir. Sosyal sorumluluk sahibi kişiler insanlarla ilgilenir, bu da onları topluluk içinde görev almaya iter. Duygusal zekânın bu ögesine sahip bireyler, bencillikten uzak, duyarlı insanlardır. Kişisel çıkar gözetmeden, sorumluluk bilinci ve vicdani değerlerle sosyal kurallar çerçevesinde iletişim kurarlar. Bu özellikten yoksun kişilerin anti-sosyal eğilimleri olup, diğer insanlara karşı olumsuz yaklaşımlar sergileme ve onlardan yararlanma eğilimleri vardır. Sosyal ilişkiler; tarafların memnun olduğu, alma verme temeline dayanan, yakınlık içeren ilişkiler kurma ve bu ilişkileri devam ettirebilme becerisidir. Sosyal açıdan besleyici ve kişi yararınadır. Duygusal zekânın bu alanı, yalnızca sağlıklı ilişkiler kurabilmeyi değil, aynı zamanda bu ilişkileri yaşarken rahat ve güvenli bir ruh hali içinde olabilmeyi de öngörür (Stein and Book, 2003, s.37- 198).

Adaptasyon alanı; çeşitli zor durumlarda ölçüm yapabilme ve doğru tepkileri verebilme becerisini içerir. Bu alanda başarılı olan kişiler, aile, iş ve özel

yaşamlarında sorunları iyi tespit edebilir ve etkili çözümler üretebilirler. Adaptasyon alanının, problem çözme, gerçekçi değerlendirme ve esneklik olmak üzere üç ölçütü bulunmaktadır (Stein and Book, 2003, s.178).

Problem çözme; sorunları belirleme ve etkili çözümler üretme becerisidir. Problem çözme kavramı çok aşamalı bir yapıya sahiptir. Problemi anlama, bu problemle yüzleşme, alabildiğince açık olarak sorunu tespit etme, çeşitli çözümler üretme ve bu çözümlerden birisini seçip uygulamaya koyma safhaları söz konusudur. Bunun yanında çözüm olarak görülen davranışın sonuçlarının tahmin edilmesini, problem çözülmediği takdirde yeniden denemeler yapmayı gerektirir. Problem çözme aşamasında duyarlı, disiplinli, planlı ve sistematik olmak önemlidir. Bu beceri, kişinin elinden gelenin en iyisini yaparak, problemden kaçmak yerine yüzleşmek gerektiğini ortaya koyar. Gerçekçi değerlendirme; gerçek gibi görünen ile asıl gerçek arasındaki farkı tespit etme ve tanımlama becerisidir. Gerçekçilik değerlendirmesi mevcut duruma uyum sağlayabilmeyi gerektirir. Olan olayları, oldukları gibi objektif olarak ele almaktır. Gerçekçi değerlendirme yapmak, duyguları, algıları ve düşünceleri, tam ve doğru olarak dikkatlice elde edilen kanıtlar göz önünde bulundurularak değerlendirmektir. Olayları değerlendirme sırasında konsantre olmak ve durumla doğru şekilde yüzleşmek çok önemlidir. Yapılması gereken, gerçeklerden kaçmadan net bir bakış açısı ile durumları ele almaktır. Esneklik; kişinin duygu ve düşüncelerini değişen durumlara uydurma becerisidir. Duygusal zekânın bu ögesi kişinin belirsiz ve sürekli değişen durumlar karşısındaki uyum yeteneği ile ilgilidir. Bu tip kimseler yanıldıklarını anladıklarında fikirlerini değiştirebilir. Genellikle değişimlere ve farklı görüşlere açıktırlar. Düşüncelerini kolayca değiştirebiliyor olmaları tutarsız veya kararsız olduklarını göstermez. Bu kapasiteden yoksun kimseler katı ve inatçı olma eğilimi taşır, yeni durumlara kolay uyum sağlayamaz. Fırsatlara kapılarını açmak onlar için kolay değildir (Stein and Book, 2003, s.179-198).

Stresle başa çıkma alanı; Bu alanda başarılı olan kimselerin genellikle sakin, nadiren çabuk öfkelenen ve baskı ile kolayca başa çıkan insanlar oldukları görülür.

Bu bireyler kontrollerini kaybetmez,içe kapanık olmaz ve derin üzüntüler yaşamazlar. Strese dayanma ve dürtü kontrolü olmak üzere iki ölçütü bulunmaktadır (Stein and Book, 2003, s.207).

Strese dayanma; aktif ve olumlu olup, strese karşı koyarak bunalıma sürüklenmeksizin olumsuz ve sıkıntı veren olaylarla başa çıkma becerisidir. Bu beceri üç temel öge üzerine kuruludur. Birincisi, gerektiğinde etkili, uygun metotlar üretebilme, neyi ve nasıl yapacağını bilme durumudur. İkincisi, elde olan problemi çözme amacıyla genel olarak tüm becerileri kullanma kapasitesidir. Son olarak, durum karşısında sakin kalmak ve kontrolü kaybetmemek gereklidir. Stresle başa çıkmak, stres dolu tüm durumlar ile ilgili rahatlatıcı senaryoların zihinde tutulmasını içerir. Güçlü duygulara kapılmamak, rahat ve sakin bir şekilde olaylarla yüzleşmeyi başarabilmektir. Stresle kolayca başa çıkan insanlar, kriz ve problemler karşısında umutsuz ve çaresiz hissetmez; derhal durumla yüzleşmeyi tercih ederler. Stresle baş edememenin sonucunda ortaya çıkan endişe ise karar verme konusunda kişinin zorlanmasına, konsantrasyon eksikliğine ve hatta uyku bozukluklarına neden olabilmektedir. Dürtü kontrolü; dürtülere karşı koyma ya da onları kontrol etme becerisidir. Dürtü kontrolü, saldırgan dürtüleri kabul etmeyi, sakin olmayı, sınırlara hâkim olmayı ve sorumsuz davranışlara kapılmamayı öngörür. Dürtü kontrolünde başarısızlık, hayal kırıklığı yaratan durumlar karşısında sabırsız ve tepkili davranmak, siniri kontrol edememek, tacizkâr olmak, kontrolü kaybetmek, kolayca parlamak ve belirsiz davranışlar içine girmekle olur (Stein and Book, 2003, s.209-224).

Genel ruhsal durum; mutlu olma ve çevredeki diğer kişileri mutlu etme becerisini içermektedir. Bu alan memnuniyet ve tatminsizlik duygularını ele alır. Mutluluk ve optimizm olmak üzere iki ölçütü bulunmaktadır (Stein and Book, 2003, s.237).

Mutluluk; duygusal zekâ öğeleri arasında olmazsa olmaz bir yeri vardır ve duygusal zekânın barometresi gibidir. Kişinin hayatından memnun olması, kendisiyle ve çevresindeki kişilerle birlikte eğlenme ve hayattan keyif alma becerisidir.

Mutluluk, kişisel tatmin, genel memnuniyet ve hayattan zevk alma durumlarının bileşkesidir. Mutlu insanlar gerek iş, gerekse özel yaşamlarında rahat ve iyi hisseder, kendilerini sıkılmaz ve hayatta karşılarına çıkmakta olan fırsatların keyfini çıkarır. Bu öge bireyde eksik ise depresyon, sık hüzünlenme, gelecek endişesi, sosyal açıdan pasiflik, suçluluk duygusu, hayattan zevk alamama ve hatta ileri düzeyde intihar düşünce ve davranışlarına rastlanır. Optimizm; yaşamın aydınlık yönünü görebilme ve en zor zamanlarda bile olumlu bir yaklaşım içinde olabilme becerisidir. Optimizm, kişinin yaşamında geleceğe dair hissettiği umudun bir ölçüsü gibidir. Günlük yaşamdaki olaylara olumlu tepkiler verebilme durumudur. Depresyonun en genel semptomu olarak bilinen pesimizmin (karamsarlık) zıddıdır (Stein and Book, 2003, s.239-255).

Şimdi de duygusal zekânın unsurlarını Daniel Goleman'ın açıklamalarıyla ele alalım;

Goleman duygusal yeterlilik çerçevesini iki ana başlık altında toplamıştır: “kişisel yeterlilik” ve “sosyal yeterlilik”.

Kişisel yeterlilik; kendimizi idare etme şeklimizi belirler. Kişisel yeterliliği üç ana başlık altında açıklayabiliriz: Özbilinç, kendine çeki düzen verme ve motivasyon.

Özbilinç: Kendi iç hallerini, tercihlerini, kaynaklarını ve sezgilerini bilmek. Duygusal bilinç; kendi duygularını ve duyguların etkilerini tanımak. Doğru öz değerlendirme; kendi güçlü yanlarını ve sınırlarını bilmek. Özgüven; kendi değerini ve yeteneklerini güçlü biçimde duyumsamak.

Kendine çeki düzen verme; kendi iç hallerini, dürtülerini ve kaynaklarını yönetmek. Beş başlık altında açıklayabiliriz. Özdenetim: Yıkıcı duygu ve dürtüleri kontrol altında tutmak. Güvenilirlik: Doğruluk ve dürüstlük standartlarını korumak. Vicdanlılık: Kişisel edimlerin sorumluluğunu üstlenmek. Uyumluluk: Değişim karşısında esneklik. Yenilikçilik: Yeni fikir ve yaklaşımlara, yeni bilgilere açık olmak.

Motivasyon; hedeflere ulaşmayı sağlayan ya da kolaylaştıran duygusal eğilimler. Dört başlık altında açıklanabilir. Başarma dürtüsü: Bir mükemmellik standardını yakalama veya yükseltme arayışı. Bağlılık: Grup ya da kuruluşun hedeflerini, benimsemek. İnisiyatif: Fırsat doğduğunda harekete geçmeye hazır olmak. İyimserlik: Engellere ve yenilgilere rağmen hedefler doğrultusunda yol almakta ısrar etmek.

Sosyal yeterlilik; kişinin ilişkilerle başa çıkma şeklini belirler. Sosyal yeterliliği iki başlık altında açıklayabiliriz: Empati ve sosyal beceriler.

Empati; başkalarının hislerini, ihtiyaçlarını ve endişelerini anlamak. Empatiyi beş başlık altında açıklayabiliriz. Başkalarını anlamak; başkalarının hislerini ve bakış açılarını sezmek ve sorunlarıyla etkin biçimde ilgilenmek. Başkalarını geliştirmek; başkalarının gelişim ihtiyaçlarını sezmek ve yeteneklerini pekiştirmek. Hizmete yönelik olmak; başkalarının ihtiyaçlarını önceden görmek, kabul etmek ve karşılamak. Çeşitlilikten yararlanmak; farklı türlerden insanlar aracılığıyla fırsatları kullanmak. Politik bilinç; bir grubun duygusal akımlarını ve güç ilişkilerini okumak.

Sosyal beceriler; başkalarında istenen tepkileri uyandırmakta usta olmak. Sosyal becerileri sekiz başlık altında inceleyebiliriz. Etki; etkili ikna teknikleri kullanmak. İletişim; açık olarak dinlemek ve inandırıcı mesajlar yollamak. Çatışma yönetimi; anlaşmazlıklarda uzlaşma ve çözüm sağlamak. Liderlik; bireylere ve gruplara ilham vermek ve yol göstermek. Değişim katalizörlüğü; değişimi başlatmak ya da yönetmek. Bağ kurmak; amaca hizmet edebilecek ilişkileri geliştirmek. İmece ve işbirliği; ortak hedefler doğrultusunda başkalarıyla çalışmak. Ekip yetileri; kolektif hedefleri izlerken grup sinerjisi yaratmak (Goleman, 1998, s.38-39).

1.5. Grup Çalışmaları ve Duygusal Zekânın Grup Çalışmalarındaki Rolü

Birlikte çalışabilmenin, başarılı ve verimli olabilmenin yolu, grup üyelerinin duygusal zekâyâ sahip olmalarıyla yakından ilişkilidir.

Grup alışmaları bireylerin paylaşmaya açık olma, görev ve sorumluluklarının bilincinde olma, demokratik yaşamayı öğrenme, grup normlarına uyum gösterme gibi becerileri gerektirir. Genel olarak, grup çalışması, öğrencilerin işbirliği yaparak ortak amaçlar doğrultusunda çalışmalarına olanak sağlayan bir uygulamadır. Grup alışmaları işbirliğine dayalı öğrenmedir. İşbirlikli ğrenmenin gerçekleşebilmesi için bir gruptaki bireylerin bağımsız olarak işin bir kısmını yapmaları yeterli değildir. İşbirliği için öğrencilerin birbirleriyle etkileşerek birbirine yardımcı olması ve ortak bir ürün ortaya koyması esastır.

Grup alışması Milli Eğitim Bakanlığınca “nceden tespit edilen bir amaca ulaşmak, bir problemi çözmek veya bir işi başarmak için, bir grup öğrencinin birlikte veya bireysel olarak faaliyette bulunmaları” şeklinde tanımlanmıştır (Hayırsever, 2002).

Grup alışmaları her alanda ihtiyaç duyulan bir işbirliği, öğrenme ve üretme şeklidir. Grup alışmaları, eğitimde ve iş yaşamında oldukça sık başvurulan bir yöntemdir. Özellikle müzik eğitiminde ve bireylerin sonraki müzik yaşantısında sıkça kullanılır.

Grup çalışmasındaki bireyler, görüş ve düşüncelerini birbirlerine rahatça ifade edebiliyorlarsa, birbirlerini eleştirebiliyor ama bundan kimse incinmiyorsa, grupta işbirliği-dayanışma duygusu varsa yani grupta "biz" havası varsa işte o zaman o grup duygusal zekâ boyutunda çalışıyor diyebiliriz.

Birlikte müzik yapmak, grup / orkestra çalışmaları; sosyal yetilere, empati kurabilmeye, iletişim becerilerine, grup ile aynı hissi yakalayabilme becerisine bağlıdır. Bu beceriler, duygusal zekânın tanımları içerisinde yer almaktadır.

Yüksek duygusal zekâlı bireyler, insanların duygularıyla ilgili empati kurabilirler. Yüksek duygusal zekâlı bireylerin yeteneklerini kullanmaları ile birbirlerini etkilemeleri olumlu olduğu gibi, bu etkileme bir görevden çok bir zevk

haline gelir. Bu da grup çalışmaları ve başarısı için açık bir yarardır. Yüksek duygusal zekâlı bireylerden oluşmuş grupların başarılı olması ve daha da önemlisi sürekliliği kaçınılmazdır.

Şirketleri de bir grup çalışması olarak değerlendirecek;

Duygusal zekâ, kendini ve diğer insanları anlamanın bir yoludur. İnsan ilişkileri şirketler için, zihinsel özelliklerden daha fazla öneme sahiptir. Günümüz yönetim anlayışında bireysel üstün özellikler ve başarılar değil, ekiplerin üstünlükleri ve başarıları önem kazanmaktadır (Roitman,1999).

İletişimi güçlü olan insanların dinleme becerilerinin yüksek oldukları gözlenir. Başka bir deyişle insanlarla iyi ilişkiler kurabilmek, bireylerin dinleme becerileri ile doğru orantılıdır. Genelde iyi konuşmacılar, iyi bir dinleyici değildir. Dinleme becerisi zayıf olan kişi , "sen önemli değilsin, ama ben önemliyim" mesajı verir. Böyle bir kişi, duygusal zekânın bir yönü olan, arkadaşlarını anlama ve empati kurmada başarısız olur. Kişiler hem birbirlerini, hem de duygularını anlamayı başardıklarında, mensubu oldukları grubun başarısını ve sürekliliğini sağlamış olurlar.

Duygulara sahip olmak, grup çalışmalarında başarılı olmak için başlı başına yeterli bir unsur değildir. Kişinin kendisinin ve çevresindekilerin duygularını tanımayı ve onları etkili bir şekilde yönetebilmeyi de öğrenmesi gereklidir. Duygular, grup çalışmalarında önemli bir rol oynar. İnsanlar her gün hayal kırıklığından sevince, korkudan rahatlamaya kadar değişik duygularla karşılaşır. İşte bu duygulardan akıllıca yararlanmanın anahtarı "Duygusal Zekâ" olarak adlandırılmaktadır. Duygusal Zekâ teorisi, nereye gidersek gidelim, duygularımız bizimle birlikte olduğu için hayatın tüm alanlarıyla ilgilidir. Müzik eğitiminde grup çalışmaları da bu alanlardan biridir. Koro ve orkestralar, oda müziği grupları grup çalışmasının en önemli örnekleridir. Uyum içinde bireysellikten uzak, diğerlerini dinleyerek sorumluluklarını yerine getiren, egolardan uzak bireylerin oluşturduğu gruplar amacına ulaşırlar. Başarılarla dolu bireyler bir araya geldiklerinde her zaman başarılı gruplar oluşturamazlar. Ünlü virtüözlerden oluşan yaylı dörtlüler ya da ünlü solist opera sanatçılarından oluşan oda koroları beklenen başarıya ulaşamayabilirler.

Bu başarısızlığın altında duygusal zekâyı aramak yerinde olacaktır. Egolardan arınarak “ ben” duygusundan çok “biz” duygusunu benimseyebilen, demokratik olmayı becerebilen, empati kurabilen, işbirliği yapmaktan memnuniyet duyan bireylerden oluşan gruplar süreklilik gösterirler ve başarılı olurlar.

Aşağıdaki araştırmalarda duygusal zekânın farklı disiplinlerde çeşitli şekillerde ele alınışına dair bazı çalışmalardan özetle bahsedilmiştir.

Mellard ve Hazel "Social Competencies as a pathway to Sccessful Life Transitions" adlı makalelerinde, öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerin duygusal zekâ ölçümlerinde düşük puanlar aldıklarını tespit ettikleri araştırmalarından söz etmişlerdir. Bu araştırmada, öğrenme güçlüğü çeken bu kişilerin özellikle uyumluluk ve diğer sosyal becerilerde yetkin olmadıkları, bunun sonucunda da başkalarıyla olan ilişkilerinde büyük zorluklar yaşadıkları ortaya koyulmuştur (Mellard ve Hazel, 1992, s: 251-271).

Mayer ve arkadaşlarının " Emotional Intelligence and Giftedness " adlı makalelerinde söz ettikleri araştırmalarında ise, zekâ, yaratıcılık ve liderlik becerilerinde sıra dışı bir yetenek olarak ifade edilen üstün yeteneğin, duygusal zekâ ölçümleriyle ilişkili olduğu saptanmıştır. Böylece üstün yetenekli olmanın duygusal zekâ ölçümlerinde yüksek değerleri ifade ettiği düşünülmüştür. Yüksek duygusal zekâyâ sahip öğrencilerin kişiler arası ilişkilerde yaşadıkları duygularını daha düşük duygusal zekâyâ sahip kişilere göre daha iyi yönettikleri ve diğer kişilerle olan ilişkilerini daha iyi ifade ettikleri gözlemlenmiştir. Bu nedenle üstün yetenekli öğrenciler duygusal mesajları anlamak gibi büyük ve önemli bir yeteneğe sahiptirler. Bu durum, onlara hayatın birçok alanında kolaylıklar sağlar (Mayer ve diğ., 2001, s:131-146).

Sutarso'nun "Efect of Gender and GPA on EQ" adlı yazısında söz ettiği araştırmasında, not ortalamasıyla duygusal zekâ arasında hiçbir korelasyona rastlanmamıştır (Sutarso, 1997, s:28).

Stanford Üniversitesinde Howard Gardner, Mara Krechevsky ve David Feldman'ın gerçekleştirdiği Spektrum Projesi adlı çalışmada dört yaşındaki çocuklar, liseden mezun olana kadar izlenmişlerdir. Bu araştırmada dört yaşındaki çocuklara bir adet lokum verilmiş, isterlerse bu lokumu hemen yiyebilecekleri, fakat bir süre beklerlerse kendilerine bu lokumdan iki tane verileceği söylenmiştir. Lokumunu hemen yiyen çocuklarla bekleyen çocuklar on dört yıl sonra tekrar izlendiğinde, bu iki grup arasında önemli farklılıklar tespit edilmiştir. Bekleyen çocukların üniversite sınavları aşamasında duygusal açıdan çok daha tutarlı ve dengeli oldukları, arkadaşları arasında daha çok sevilen ve ilgi gören kişiler oldukları, stresle daha iyi başa çıkabildikleri, iç motivasyonlarının daha yüksek olduğu ve daha çok amaca yönelik davrandıkları saptanmıştır. Ancak araştırmanın en ilginç bulgusu, bu gençlerin en yüksek puanın 1600 olduğu SAT sınavlarında, lokumunu beklemeden hemen yiyenlere kıyasla ortalama 210 puanlık bir üstünlük sağlamaları olmuştur (Goleman, 2004, s:107-110).

Öznur Aşan ve Kubilay Özyer'in Hacettepe Üniversitesi öğrencileri üzerinde yaptıkları ve " Duygusal Zekâya Etki Eden Faktörlerin Saptanmasına Yönelik Ampirik Bir Çalışma" adıyla 2003 yılında yayınladıkları çalışmada 220 işletme öğrencisi üzerinde çalışılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda öğrencilerin eğitim durumları arasındaki ilişkiye bakıldığında, daha üst sınıflarda okuyanların duygusal zekâları beklenildiği gibi daha yüksek bulunmamış olup, öğrencilerin kaçınıcı sınıfta okudukları ile duygusal zekâları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır (Aşan ve Özyer, 2003, s: 151-167).

Serap Bircan'ın 2004 yılında tamamladığı "Ergenlerin Duygusal Zekâlarının Çatışma Eğilimlerine ve Suç Davranışlarına Etkisi" adlı yüksek lisans tezinde lise öğrenimi yapan ergenlerin duygusal zekâ düzeyleri ile ilgili çalışılmıştır (Bircan, 2004).

Meryem Meltem Tunca'nın 2004 yılında tamamladığı "Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Duygusal Zekâları ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Araştırılması "adlı tezi ile Ercan Nazlı'nın 2003 yılında tamamladığı "Meslek liseleri elektrik öğretmenlerine duygusal zekâ haritası uygulaması" adlı yüksek lisans tezlerinde çeşitli alanlardaki eğitimcilerin duygusal zekâ düzeyleri ile ilgili çalışma yapılmıştır (Tunca, 2004).

Merih Tekin Bender'in 2006 yılında tamamladığı "Resim İş Öğrencilerinde Duygusal Zekâ ve Yaratıcılık İlişkileri" adlı tezi, resim eğitimi alanında öğrenim gören öğrencilerin duygusal zekâ düzeyleri ile ilgili bir çalışmadır. Çalışmanın sonucunda resim iş öğrencilerinin duygusal zekâları ile yaratıcılık ilişkileri arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür (Bender, 2006).

Yukarıda duygusal zekânın farklı disiplinlerde çeşitli şekillerde ele alınışına dair çalışmalar sunulmuştur. Müzik gruplarındaki başarı ve duygusal zekâ arasındaki ilişkiye dair herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu durum, bu alandaki açığın kapatılmasına yönelik çalışma yapılması ihtiyacını doğurmuştur. “Bireylerin duygusal zekâ düzeylerinin, müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları ve konser performanslarına etkisi” adlı bu araştırmanın literatüre bu anlamda katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Problem Cümlesi:

Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin büyük bir kısmı müzik becerilerini kullanmada yetkinlik gösterdikleri halde bazı bilişsel zekâ gerektiren derslerde düşük performans göstermektedirler. Bu durum, IQ'nun dışında bir zekâ türünün bu öğrencilerin zekâlarını nitelemekte daha uygun olacağı düşüncesini akla getirmektedir.

Müzik Eğitimi, duyguların en yoğun ve etkin şekillerde yer aldığı özel bir eğitim alanıdır. Bu sebeple, müzik eğitimi alanında öğrenim gören bireylerin öncelikle duygu yapısı ile tanınması gerekmektedir.

Duygusal zekâ, kendini ve diğer insanları anlamamanın bir yoludur. İnsan ilişkileri, grup çalışmaları için, zihinsel özelliklerden daha büyük bir öneme sahiptir. Grup çalışmalarında bireysel başarılarından daha çok grubun üstünlüğü ve başarısı önemlidir. Bir müzik grubunda birlikte çalışabilmenin, başarılı ve verimli olabilmenin yolu da, grup üyelerinin duygusal zekâyâ sahip olmalarıyla yakından ilişkilidir.

Yukarıda değinilenler göz önüne alındığında, müzik eğitimi alanında öğrenim gören öğrencilerin grup çalışmalarındaki başarıları ile ilişkili olabileceği düşünülen zekâ türü, bilişsel zekâdan oldukça farklı yetileri barındırması ile dikkat çeken duygusal zekâdır. Buradan hareketle, müzik eğitimi viyolonsel öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin viyolonsel grup başarılarına etkisini belirlemeye yönelik bir çalışma yapılmasının gerekli olduğu düşünülmüştür.

Bu tez çalışması, "Bireylerin duygusal zekâ düzeylerinin, müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları ve konser performanslarına etkisi nedir?" sorusunun cevabını araştırmak amacı ile yazılmıştır.

Amaç:

Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı viyolonsel öğrencilerinin duygusal zekâ seviyelerinin grup başarıları üzerinde etkisi olup olmadığını saptayabilmek, bu araştırmanın ana amacını oluşturmaktadır. Bu maksatla duygusal zekâ seviyesinin grup başarısı üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Alt amaçlar ise,

duygusal zekâ verilerinin seçtiğimiz bağımlı değişkenler ile olan etkilenme düzeylerini değerlendirmektir.

Bu amaçlara ulaşabilmek için şu sorulara cevap aranacaktır.

Alt Problemler:

- Farklı duygusal zekâ dilimlerinde bulunan bireylerin müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları nedir?
- Bireylerin duygusal zekâ düzeyleri ile müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Farklı duygusal zekâ dilimlerinde bulunan bireylerin konser performans puanları nedir?
- Bireylerin duygusal zekâ düzeyleri ile konser performans puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Önem:

Bu araştırma, duygusal zekâ faktörünün grup çalışmalarındaki başarı üzerinde etkili olup olmadığını ortaya koyması açısından önemlidir.

Öğrencilerin ve öğrenci adaylarının duygusal zekâ düzeylerinin nitelikli testlerle doğru biçimde saptanması, grup çalışmalarındaki başarı düzeylerini arttırabilmelerinin yanı sıra, eğitimin kolaylaştırılması ve eğitim kalitesinin arttırılması açılarından da gerekli ve önemlidir.

Bu çalışmanın müzik eğitiminde grup çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Varsayımlar:

- Bu araştırmada örneklem olarak belirlenen öğrencilere uygulanacak olan Duygusal Zekâ Ölçeğinin ğrencilerin duygusal zekâsını ölçmek için yeterli olduğu varsayılmaktadır.
- Konser öncesinde yapılan hazırlık çalışmalarının, bireylerin o eserleri öğrenip icra edebilmeleri için yeterli olduğu varsayılmaktadır.
- Bilgi tabanının geliştirilmesi aşamasında uzmanlığına başvurulan kaynakların doğru ve güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar:

Bu araştırma;

- Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı viyolonsel öğrencileri ile,
- Alt problemlerde belirtilen konular ile,
- Uzman kişiler yardımıyla hazırlanan müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları ve konser performans puanları ile,
- 2009- 2010 ğretim yılı ile,

Tanımlar:

Grup Başarısı: Bu araştırmada grup başarısı, müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları ve konser performans puanlarını ifade etmektedir.

Hazırlık alışmaları: Uzman kişiler yardımıyla hazırlanan ve 17 maddeden oluşan, bireylerin hazırlık çalışmalarındaki başarılarını ölçen gözlem formundan elde edilen puanlardır. Bu form, bireylerin hazırlık eğitimi süresince gözlemlenerek puanlanması amacıyla hazırlanmıştır. Bu formda belirtilen hususlar, bireyin davranış açısından grup içindeki rolünü gereğince yerine getirip getiremediğini ölçmektedir.

Konser Performansı: Grupça verilen konser sürecinde grup içindeki bireylerin başarılarını ölçmek üzere uzman kişiler yardımıyla hazırlanan; 'Teknik Başarı', 'Müzikal Başarı', 'Grup içindeki Rolünü Gereğince Yerine Getirme Başarısı' olarak ayrı ayrı ölçümlerle elde edilen puanlardır.

Teknik Başarı: Bu araştırmada teknik başarıdan kasıt, sağ ve sol el temel davranışları ile ilgili yeterliliğidir.

Müzikal Başarı: Bu araştırmada müzikal başarı ifadesi ile müzik cümlelerini doğru ifade edebilme (cümleleme) ve dinamikler (nüansları doğru uygulayabilme) anlatılmaktadır.

Grup İçindeki Rolünü Gereğince Yerine Getirme: Araştırma kapsamında bu ifade, ritim ve entonasyon açısından grupta üstüne düşen görevi yerine getirirken grup arkadaşlarını dinleyerek müziğe katkı sağlamak anlamında kullanılmıştır.

Viyolonsel: Keman ailesinden, gövdesi 73-80 cm arasında, tam boyu 125 cm kadar olan, 4 telli (do, sol, re, la), gövdesi metal bir çubukla (pik) yere dayandırılıp destek sağlanarak bacaklar arasında, kemandan daha kısa bir yayla çalınan, dilimizde de bazen kısaca çello olarak adlandırılan telli çalgı. İnsan sesine en yakın olarak kabul edilen viyolonsel repertuarı 1700'lü yıllarda oluşmaya başlamıştır (Aktüze, 2004; s.655). Senfoni orkestraları, trio, kuartet, kentet ve oda müziği topluluklarının yanı sıra, eşlikli ya da eşliksiz solo çalgı olarak da kullanılmakta olup, keman ve piyanodan sonra en geniş literatüre sahiptir (Sözer, 1986; s. 836).

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi ve modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması, toplanan verilerin analizi ve çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler yer almakta ve açıklanmaktadır.

Araştırmanın Modeli:

Araştırma, müzik öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin duygusal zekâ düzeylerinin belirlenmesi ve bunun grup başarılarına etkisinin ortaya koyulması açısından deneysel bir çalışmadır.

Bu araştırmada bağımsız değişken duygusal zekâ, bağımlı değişken grup başarıdır. Grup başarısını, 'müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları' ve 'konser performans puanları' oluşturmaktadır. Araştırmada bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki temel ve ortak etkileri araştırılacaktır.

Bu araştırmada öğrencilere eğitim verilmeden yapılacak bir grup başarı ölçümünün hatalı olacağı düşünüldüğünden, ön test kullanılmamıştır.

Bunlar göz önünde bulundurulduğunda araştırmanın modeli kontrolsüz son-test modelidir.

Kontrolsüz son-test modelde araştırmadaki objeler, denekler ve deney grup ya da grupları, doğal olarak şekillenmiş oldukları biçimde alınmaktadır. Bu modelde veriler sadece son teste dayanmaktadır (Kaptan, 1998, s.80).

Evren ve Örneklem:

Araştırmanın çalışma evrenini Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı viyolonsel öğrencileri oluşturmaktadır.

Örnekleme ise Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören viyolonsel öğrencilerinin tümü oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması:

Verilerin toplanmasında örneklemin tümüne uygulanan duygusal zekâ ölçeğinin yanı sıra, araştırmacı ve uzman kişiler tarafından hazırlanan "müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları" ve "konser performans puanları" ölçekleri kullanılmıştır.

Öğrencilerin duygusal zekâlarını belirlemek amacıyla örneklemini oluşturan 22 öğrencinin tümüne duygusal zekâ testi uygulanmıştır. Bu testte başarılı olanlar içerisinde en yüksek puanı alan ilk sekiz kişiden ve başarısız olanlar içerisinde en düşük puanı alan son sekiz kişiden oluşan iki viyolonsel grubu oluşturulmuştur. Duygusal Zekâ Testine göre sıralamada en yüksek puanı alan sekiz kişinin duygusal zekâsı yüksektir. Sıralamada en düşük puanı alan sekiz kişinin ise duygusal zekâsı düşüktür.

Bu iki gruba ayrı ayrı, aynı şartlarda altı hafta süresince, haftada bir saat olmak üzere eğitim verilmiştir. Daha sonra gruplar birleştirilerek yedinci çalışma toplu halde yapılmıştır. İki gruba da aynı eğitmen, aynı eğitimi vermiştir. Bu gruplara, uzman kişilerce seçilmiş, grupça icra edilebilecek farklı düzeylerde (basit, orta, yüksek) üç eser çalıştırılmıştır.

Bu hazırlık çalışmaları süresince her öğrenci her çalışmada gözlenerek uzman kişiler yardımıyla hazırlanan 'müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları' ile ölçülmüştür.

Hazırlık çalışmalarının sonunda çalıştırılan gruplar aynı eserleri, aynı konser salonunda, aynı okulun ayrı sınıflarındaki öğrencilerine farklı konserler hâlinde sunmuşlardır. Bu konserlerde grupların gösterdikleri başarı, araştırmacı ve uzman kişiler tarafından belirlenen konser performans puanlarına göre değerlendirilmiştir.

Bu araştırmada 'müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları' ve 'konser performans puanları', öğrencilerin grup başarılarını temsil etmektedir.

Müzik Gruplarındaki Hazırlık çalışmalarında kullanılan leğinin güvenirliliğii için Cronbach Alpha (α) testi kullanılmıştır. Bu test, sorular arasındaki içsel korelasyonu ölçmektedir.

Test puanlarının güvenirliliğinin bir alt kestiricisi olarak kullanılan alpha katsayısı, yanıtları iki kategorili olmayan dereceleme niteliğindeki ölçeklerin güvenirliliğini hesaplamada sıklıkla kullanılır. Alpha katsayısının hesaplanmasında testi oluşturan maddelere ait varyansların toplam puanlar varyansına bölünmesi temele alındığından sonuç, test maddelerinin ölçmenin bütünüyle ne kadar tutarlı olduğunu gösterir (Aypay vd., 2009, s:176).

Bu lek;

$0,40 < \alpha$ ise güvenilmez,

$0,41 < \alpha < 0,60$ ise orta derecede güvenilir,

$0,61 < \alpha < 0,80$ ise güvenilir,

$0,81 < \alpha$ ise çok güvenilirdir.

Tablo 1. Ankette Kullanılan Tüm leklerin Güvenilirlik Analiz Sonuçları

Cronbach Alpha Test İstatistiğii	Madde Sayısı
0,957	17

Tablo 2. Her bir Madde İçin Güvenilirlik Analiz Sonuçları

Maddeler	Cronbach Alpha
s1	0,957
s2	0,956
s3	0,954
s4	0,954
s5	0,953
s6	0,956
s7	0,953
s8	0,955
s9	0,954
s10	0,952
s11	0,953
s12	0,953
s13	0,953
s14	0,956
s15	0,956
s16	0,958
s17	0,958

Yapılan Cronbach Alpha testinin sonuçlarına göre ölçekteki on yedi sorunun her biri ayrı ayrı değerlendirilmiş, her soru için $0,80 < \alpha$ olduğundan bu testteki tüm sorular için "çok güvenilir" sonucuna varılmıştır. Bu durumda ölçek güvenilir ve dolayısıyla sorular doğru kurgulanmıştır.

Müzik Gruplarındaki konser performans puanlarının ölçümü içerisinde ayrıntılı olarak sorgulanan öğrencilerin teknik başarısı, müzikal başarısı, grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı üç farklı uzman tarafından değerlendirilmiştir. Birinci aşamada uzman kişilerin değerlendirmeleri arasında fark olup olmadığını araştırmak için non-parametrik (parametrik olmayan) Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

Kruskal Wallis tekniği, ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalamasının birbirlerinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test eder (Büyüköztürk, 2002, s:152).

İkiden fazla bağımsız grup ortalaması karşılaştırmak istendiğinde, ancak verilerin varyans analizinin sayıltılarını karşılamadığı durumlarda başvurulabilecek non-parametrik bir analizdir (Aypay vd., 2009, s:218).

Kruskal Wallis test istatistiğinin kullanılmasına karar vermek için değişkenlerin normal dağılıma uygun olup olmadığının belirlenmesi gereklidir. Bunun için tek örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi (K-S) kullanılmıştır.

Kolmogorov-Smirnov Testi rastgele elde edilmiş örnek bir verinin belirli bir dağılıma uyup uymadığını test etmek amacıyla kullanılır. Prensip olarak kolmogorov-smirnov testi örnek verinin kümülatif dağılım fonksiyonunun öne sürülen kümülatif dağılım fonksiyonuyla karşılaştırılması esasına dayanır. Bu test yardımıyla bir örneklemde toplanan verilerin normal dağılım sergileyip sergilemediğini incelemek mümkündür (<http://www.istatistikanaliz.com>).

Tablo 3. Değişkenlerin Normal Dağılım Testi Sonuçları

	Teknik	Müzikal	Grup
Gözlem Sayısı (N)	48	48	48
Kolmogorov-Smirnov Z	2,068	1,641	1,956
Anlamlılık Düzeyi (P)	0,000	0,009	0,001

Teknik başarı, müzikal başarı, grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı için yapılan K-S testi sonuçlarına göre $p < \alpha = 0,05$ olduğu için tüm değişkenlerin normal dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre non-parametrik (parametrik olmayan) testler kullanılmalıdır. Bu nedenle bu çalışmada Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

Tablo 4. Uzman Kişilere Göre Öğrencilerin Teknik Başarısı, Müzikal Başarısı ve Grup İçindeki Rolü Ortalamaları Arasındaki Farklılık Test Sonuçları

	Hoca	N	Ortalama Rank	Ki-Kare	Anlamlılık Düzeyi (P)
Teknik	Uzman Kişi 1	16	23,13	0,331	0,847
	Uzman Kişi 2	16	24,63		
	Uzman Kişi 3	16	25,75		
Müzikal	Uzman Kişi 1	16	24,91	0,095	0,954
	Uzman Kişi 2	16	24,91		
	Uzman Kişi 3	16	23,69		
Grup	Uzman Kişi 1	16	23,38	0,195	0,907
	Uzman Kişi 2	16	24,75		
	Uzman Kişi 3	16	25,38		

Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre uzman kişilerin değerlendirmeleri arasında fark yoktur. $p > \alpha = 0,05$ sonucuna ulaşıldığı için ana değerlendirmede üç uzman kişinin verdiği değerlendirme notlarının ortalaması kullanılmıştır.

İkinci aşamada uzman kişiler arasındaki farklı ölçmek ve değerlendirmek için yapılan Kruskal Wallis testi duygusal zekâ değerlendirme puanı yüksek ve düşük öğrenci grupları için ayrı ayrı yeniden yapılmıştır. Bu testlere ait sonuçlar aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 5. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler İçin uzman kişilere Göre Öğrencilerin Teknik Başarısı, Müzikal Başarısı ve Grup İçindeki Rolü Ortalamaları Arasındaki Farklılık Test Sonuçları

	Hoca	N	Ortalama Rank	Ki-Kare	Anlamlılık Düzeyi (P)
Teknik	Uzman Kişi 1	8	11,00	1,061	0,588
	Uzman Kişi 2	8	14,31		
	Uzman Kişi 3	8	12,19		
Müzikal	Uzman Kişi 1	8	13,00	0,387	0,824
	Uzman Kişi 2	8	13,00		
	Uzman Kişi 3	8	11,50		
Grup	Uzman Kişi 1	8	12,50	0,000	1,000
	Uzman Kişi 2	8	12,50		
	Uzman Kişi 3	8	12,50		

Duygusal zekâ düzeyi yüksek öğrenciler için Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre uzman kişilerin değerlendirmeleri arasında fark yoktur.

Tablo 6. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler İçin Uzman Kişilere Göre Öğrencilerin Teknik Başarısı, Müzikal Başarısı ve Grup İçindeki Rolü Ortalamaları Arasındaki Farklılık Test Sonuçları

	Hoca	N	Ortalama Rank	Ki-Kare	Anlamlılık Düzeyi (P)
Teknik	Uzman Kişi 1	8	12,56	0,949	0,622
	Uzman Kişi 2	8	10,88		
	Uzman Kişi 3	8	14,06		
Müzikal	Uzman Kişi 1	8	12,50	0,000	1,000
	Uzman Kişi 2	8	12,50		
	Uzman Kişi 3	8	12,50		
Grup	Uzman Kişi 1	8	10,38	1,663	0,435
	Uzman Kişi 2	8	13,13		
	Uzman Kişi 3	8	14,00		

Duygusal zekâ düzeyi düşük öğrenciler için Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre uzman kişilerin değerlendirmeleri arasında fark yoktur.

Verilerin Analizi

Bu araştırmanın probleminin çözümüne yönelik veriler analiz edilirken ilk aşamada frekans dağılımlarını ortaya koymak için frekans analizi yapılmıştır. Frekans dağılım tabloları, öğrencilerin her birinin her bir soruya verdikleri cevapların yüzde dağılımını gösteren tablolardır. Böylece duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrenciler ile duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilerin her bir soru bazında verdikleri cevaplara göre puanlarının karşılaştırılması mümkün olabilmektedir.

İkinci aşamada duygusal zekâ düzeylerinin yüksek ya da düşük olmasına göre hazırlık çalışmaları puanı, teknik başarı, müzikal başarı, grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı değerlendirmelerinin fark gösterip

göstermediğini test etmek amacıyla "Hipotez Testi" yapılmıştır. Yapılacak hipotez testinin parametrik ya da parametrik olmayan teknikle çözümüne karar verebilmek için tüm değişkenlerin normal dağılıp dağılmadığının testine bakılması gerekir. Bu amaçla tek örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi yapılmıştır.

Bazı veriler için parametrik olmayan Kruskal Wallis testi, bazı veriler için ise parametrik bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Bağımsız gruplar için t testi, farklı iki grup üzerinden aynı ölçme aracıyla ölçüm alındığında ve grup ortalamaları arasında manidar bir fark olup olmadığı karşılaştırılmak istendiğinde kullanılabilecek istatistiksel analizlerden biridir. Bağımsız gruplar için t testi, farklı iki grubun ortalamalarını karşılaştırmak için kullanılır. Bu test türü, parametrik analizler arasında yer alır (Aypay vd., 2009, s:210).

Üçüncü aşamada başarı ölçekleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır.

Pearson Corelasyon Analizi, veriler normal dağıldığında ve en az eşit aralıklı ölçme düzeyinde olduğunda kullanılabilecek bir ilişki ölçüsüdür (Büyüköztürk, 2002, s:30).

Bu analizde;

$$-1,000 < r < +1,000$$

$$0,000 < r < 0,250 \quad = \text{zayıf}$$

$$0,251 < r < 0,500 \quad = \text{orta}$$

$$0,501 < r < 0,750 \quad = \text{güçlü}$$

$$0,751 < r < 1.000 \quad = \text{çok güçlü olarak ifade edilir.}$$

Dördüncü aşamada değişkenler arasındaki sebep-sonuç ilişkisini ölçmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Regresyon Analizi, aralarında ilişki olan iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkinin bir matematiksel eşitlik ile açıklanması sürecini anlatır (Büyüköztürk, 2002, s:87).

3. BULGULAR VE YORUM

Verilerin toplanması ve verilerin analizi kısımlarında anlatılan süreçler, bu süreçlerde elde edilen sonuçlar ve istatistikî sonuçlar şöyledir:

Duygusal zekâ testi Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı viyolonsel öğrencilerinin tümüne uygulanmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir:

Tablo 7. Öğrenci Ham Puanları

Kişi Sayısı	Öğrenci adı	PI-NI arasındaki ham puan farkı < 30 olmalı	Tutarsızlık indeksi < 12 olmalı	Toplam ham puan - (PI + NI)	Ham puan
1	E	24-26: 2	10	550-(24+26):	500
2	K	37-20: 17	9	391-(37+20):	334
3	J	22-27: 5	1	471-(22+27):	422
4	R	23-30: 7	3	520-(23+30):	467
5	S	21-35: 14	10	515-(21+35):	459
6	N	19-26: 7	7	472-(19+26):	427
7	T	17-27: 10	9	528-(17+27):	484
8	O	23-19: 4	12	477-(23+19):	435
9	H	23-34: 11	3	553-(23+34):	496
10	D	29-28: 1	3	568-(29+28):	511
11	C	28-31: 3	5	571-(28+31):	512
12	G	26-20: 6	3	570-(26+20):	524
13	U	13-27: 14	6	498-(13+27):	458
14	B	26-32: 6	7	561-(26+32):	503
15	P	24-26: 2	4	425-(24+26):	375
16	V	25-27: 2	5	502-(25+27):	450
17	Y	24-19: 5	16 > 12 old. geçersiz		
18	Z	15-29: 14	11	523-(15+29):	479
19	I	21-30: 9	8	458-(21+30):	407
20	F	26-32: 6	4	546-(26+32):	488
21	A	17-25: 8	8	547-(17+25):	505
22	M	26-30: 4	12	498-(26+30):	442
23	L	23-21: 2	5	381-(23+21):	337

Tablo 8 . Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Viyolonsel Öğrencilerinin
Duygusal Zekâ Testi Sonuçlarından Elde Edilen Ham Puanların Sıralanması

(Öğrenci isimleri harflerle ifade edilmiş, bu harflendirmede öğrencilerin viyolonsel grubundaki oturma düzenleri esas alınmıştır. 1. Viyolonsel A, 2. Viyolonsel B..şeklinde).

Kişi Sayısı	Öğrenci Adı	Öğrenci Puanı
1	G	524
2	C	512
3	D	511
4	A	505
5	B	503
6	E	500
7	H	496
8	F	488
9	T	484
10	Z	479
11	R	467
12	S	459
13	U	458
14	V	450
15	M	442
16	O	435
17	N	427
18	J	422
19	I	407
20	P	375
21	L	337
22	K	334

Tablo 9. Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Viyolonsel Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Testi Sonuçlarından Elde Edilen Ham Puanların Sıralanması

Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Kişilerden Oluşan Grup (1. Grup)		
Kişi Sayısı	Öğrenci Adı	Öğrenci Puanı
1	G	524
2	C	512
3	D	511
4	A	505
5	B	503
6	E	500
7	H	496
8	F	488
Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Kişilerden Oluşan Grup (2. Grup)		
1	M	442
2	O	435
3	N	427
4	J	422
5	I	407
6	P	375
7	L	337
8	K	334

Duygusal zekâ düzeylerine göre oluşturulan iki gruptaki öğrencilerin akademik başarılarına viyolonsel sınavlarından aldıkları notlar yoluyla bakılmış ve benzer seviyede oldukları görülmüştür. En yüksek puanı alan ilk sekiz kişi ve en düşük puanı alan sekiz kişinin akademik başarı puanları 2009- 2010 eğitim- öğretim yılında yapılmış olan iki final sınavının ortalaması alınmıştır (Bkz.Ek 10).

Birinci alt probleme ilişkin bulgular:

Müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanlarını oluşturan on yedi sorunun, duygusal zekâ düzeyi yüksek ve düşük olan öğrencilere göre yüzde dağılımı frekans tabloları hâlinde verilmiştir. Burada amaç; duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrenciler ile duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilerin her bir soru bazında verdikleri cevaplara göre puanlarının karşılaştırılmasıdır.

Tablo 10. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler İçin Hazırlık Puanı Temel İstatistik Sonuçları

Temel İstatistikler									
	s1	s2	s3	s4	s5	s6	s7	s8	s9
Ortalama	4,25	3,38	3,50	3,50	3,38	4,38	4,00	4,38	4,00
Standart Sapma	0,37	0,42	0,33	0,33	0,42	0,26	0,38	0,32	0,38
	s10	s11	s12	s13	s14	s15	s16	s17	
Ortalama	2,38	2,63	2,38	2,13	4,25	4,38	4,63	1,00	
Standart Sapma	0,18	0,38	0,26	0,23	0,41	0,32	0,18	0,00	

Tablo 11. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 1 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	1	12,5
4 Puan	3	37,5
5 Puan	4	50,0

Tablo 11'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin hazırlık çalışmalarına devamlılık durumları gözlenerek çoğunlukla "her zaman" ve "sıklıkla" seçenekleri işaretlenmiştir.

Tablo 12. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 2 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	2	25,0
3 Puan	3	37,5
4 Puan	1	12,5
5 Puan	2	25,0

Tablo 12'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalara zamanında katılım durumları gözlenerek çoğunlukla "bazen" ve "nadiren" seçenekleri işaretlenmiştir.

Bu durumda Tablo 11 ve Tablo 12'ye göre duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin genellikle çalışmalara katıldıkları, ancak zamanında katılma konusunda gerekli özeni göstermedikleri söylenebilir.

Tablo 13. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 3 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	1	12,5
3 Puan	3	37,5
4 Puan	3	37,5
5 Puan	1	12,5

Tablo 13'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalara akortlarını yapmış olarak gelme durumları gözlenerek çoğunlukla "bazen" ve "sıklıkla" seçenekleri işaretlenmiştir.

Tablo 14. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 4 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	1	12,5
3 Puan	3	37,5
4 Puan	3	37,5
5 Puan	1	12,5

Tablo14'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalara ön hazırlıklı gelme yani gerekli araç-gereçleri yanlarında getirme durumları gözlenerek çoğunlukla "bazen" ve "sıklıkla" seçenekleri işaretlenmiştir.

Tablo 15. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 5 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	2	25,0
3 Puan	3	37,5
4 Puan	1	12,5
5 Puan	2	25,0

Tablo15'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin bir önceki çalışmada istenilenleri yerine getirme durumları gözlenerek çoğunlukla "bazen" ve "nadiren" seçenekleri işaretlenmiştir.

Tablo 16. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 6 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
3 Puan	1	12,5
4 Puan	3	37,5
5 Puan	4	50,0

Tablo16'da görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin görev almaya isteklilik durumları gözlenerek çoğunlukla "her zaman" ve "sıklıkla" seçenekleri işaretlenmiştir.

Tablo 17. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 7 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	1	12,5
3 Puan	1	12,5
4 Puan	3	37,5
5 Puan	3	37,5

Tablo 17'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalarda sabırlı davranıp davranmadıkları gözlenerek çoğunlukla "her zaman" ve "sıklıkla" seçenekleri işaretlenmiştir.

Tablo 18. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 8 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
3 Puan	2	25,0
4 Puan	1	12,5
5 Puan	5	62,5

Tablo 18'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalarda dikkatli olup olmadıkları gözlenerek çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 19. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 9 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	1	12,5
3 Puan	1	12,5
4 Puan	3	37,5
5 Puan	3	37,5

Tablo 19'da görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalarda çalışma disiplinini bozacak davranışlarda bulunup bulunmadıkları gözlenerek çoğunlukla "sıklıkla" ve "her zaman" seçenekleri işaretlenmiştir.

Tablo 20. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 10 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	5	62,5
3 Puan	3	37,5

Tablo 20'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin öğrendiklerini ve bilgilerini diğer viyolonsel öğrencileri ile paylaşma durumları gözlenerek çoğunlukla "nadiren" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 21. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 11 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
1 Puan	1	12,5
2 Puan	3	37,5
3 Puan	2	25,0
4 Puan	2	25,0

Tablo 21'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin grup arkadaşları ile iletişimlerinin güçlü olup olmadığı gözlenerek seçenekler arasında neredeyse eşit bir dağılım olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin de kendi içlerinde farklı yüzdelerde puan almış olmaları yani farklı duygusal zekâ düzeylerine sahip olmaları sebep olmuş olabilir.

Tablo 22. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 12 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	6	75,0
3 Puan	1	12,5
4 Puan	1	12,5

Tablo 22'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin grup arkadaşları ile yardımlaşma hâlinde olup olmadıkları gözlenerek çoğunlukla "nadiren" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 23. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 13 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
1 Puan	1	12,5
2 Puan	5	62,5
3 Puan	2	25,0

Tablo 23'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin grup arkadaşlarını destekleme ve cesaretlendirme durumları gözlenerek çoğunlukla "nadiren" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 22 ve Tablo 23'e bakıldığında duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin genellikle grup arkadaşları ile yardımlaşma hâlinde olmadıkları, grup arkadaşlarını desteklemedikleri ve cesaretlendirmedikleri görülmektedir. Halbuki sayılan unsurlar, grup çalışmalarının sağlıklı yürütülebilmesi ve grup başarısı için çok önemli ve gereklidir. Bu veriler, grup çalışmalarında duygusal zekânın önemini açıkça göstermektedir.

Tablo 24. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 14 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	1	12,5
3 Puan	1	12,5
4 Puan	1	12,5
5 Puan	5	62,5

Tablo 24'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin grup arkadaşlarına karşı saygılı olup olmadıkları gözlenerek çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 25. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 15 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
3 Puan	2	25,0
4 Puan	1	12,5
5 Puan	5	62,5

Tablo 25'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin birlikte müzik yapmaktan duydukları memnun olma durumları gözlenerek çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 26. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 16 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
4 Puan	3	37,5
5 Puan	5	62,5

Tablo 26'da görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalarını sergilemeye istekli olup olmadığı gözlenerek çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 27. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler Soru 17 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
1 Puan	8	100,0

Tablo 27'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin getirdikleri önerilerle müziğe katkıda bulunup bulunmadıkları gözlenerek çoğunlukla "hiçbir zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Aynı çalışma duygusal zekâ düzeyi yüksek öğrenciler içinde yapılmış sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 28. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler İçin Hazırlık Puanı Temel İstatistik Sonuçları

Temel İstatistikler									
	s1	s2	s3	s4	s5	s6	s7	s8	s9
<i>Ortalama</i>	4,88	5,00	4,88	4,63	4,88	5,00	5,00	5,00	5,00
<i>Standart Sapma</i>	0,13	0,00	0,13	0,18	0,13	0,00	0,00	0,00	0,00
	s10	s11	s12	s13	s14	s15	s16	s17	
<i>Ortalama</i>	4,50	4,75	4,88	4,88	5,00	5,00	5,00	4,13	
<i>Standart Sapma</i>	0,27	0,16	0,13	0,13	0,00	0,00	0,00	0,40	

Tablo 29. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 1 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
4 Puan	1	12,5
5 Puan	7	87,5

Tablo 29'da görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin hazırlık çalışmalarına devamlılık durumları gözlenerek büyük çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 30. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 2 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
5 Puan	8	100,0

Tablo 30'da görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalara zamanında katılım durumları gözlenerek tüm öğrenciler için "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 31. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 3 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
4 Puan	1	12,5
5 Puan	7	87,5

Tablo 31'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalara akordunu yapmış olarak gelme durumları gözlenerek büyük çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 32. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 4 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
4 Puan	3	37,5
5 Puan	5	62,5

Tablo32'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalara ön hazırlıklı gelme yani gerekli araç-gereçleri yanlarında getirme durumları gözlenerek çoğunlukla "her zaman" ve "sıklıkla" seçenekleri işaretlenmiştir.

Tablo 33. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 5 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
4 Puan	1	12,5
5 Puan	7	87,5

Tablo33'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin bir önceki çalışmada istenilenleri yerine getirme durumları gözlenerek büyük çoğunlukla "her zaman" seçenekleri işaretlenmiştir.

Tablo 34. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 6 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
5 Puan	8	100,0

Tablo34'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin görev almaya isteklilik durumları gözlenerek tüm öğrenciler için "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 35. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 7 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
5 Puan	8	100,0

Tablo 35'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalarda sabırlı davranıp davranmadıkları gözlenerek tüm öğrenciler için "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 36. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 8 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
5 Puan	8	100,0

Tablo 36'da görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalarda dikkatli olup olmadıkları gözlenerek tüm öğrenciler için "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 37. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 9 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
5 Puan	8	100,0

Tablo 37'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalarda çalışma disiplini bozacak davranışlarda bulunup bulunmadıkları gözlenerek tüm öğrenciler için "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 38. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 10 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
3 Puan	1	12,5
4 Puan	2	25,0
5 Puan	5	62,5

Tablo 38'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin öğrendiklerini ve bilgilerini diğer viyolonsel öğrencileri ile paylaşma durumları gözlenerek çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 39. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 11 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
4 Puan	2	25,0
5 Puan	6	75,0

Tablo 39'da görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin grup arkadaşları ile iletişimlerinin güçlü olup olmadığı gözlenerek büyük çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 40. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 12 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
4 Puan	1	12,5
5 Puan	7	87,5

Tablo 40'da görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin grup arkadaşları ile yardımlaşma hâlinde olup olmadıkları gözlenerek büyük çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 41. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 13 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
4 Puan	1	12,5
5 Puan	7	87,5

Tablo 41'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin grup arkadaşlarını destekleme ve cesaretlendirme durumları gözlenerek büyük çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 42. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 14 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
5 Puan	8	100,0

Tablo 42'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin grup arkadaşlarına karşı saygılı olup olmadıkları gözlenerek tüm öğrenciler için "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 43. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 15 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
5 Puan	8	100,0

Tablo 43'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin birlikte müzik yapmaktan duydukları memnun olma durumları gözlenerek tüm öğrenciler için "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 44. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 16 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
5 Puan	8	100,0

Tablo 44'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin çalışmalarını sergilemeye istekli olup olmadığı gözlenerek tüm öğrenciler için "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 45. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler Soru 17 Frekans Analiz Sonuçları

Puan	Frekans	Yüzdesi
2 Puan	1	12,5
3 Puan	1	12,5
4 Puan	2	25,0
5 Puan	5	62,5

Tablo 45'de görüldüğü gibi, duygusal zekâ düzeyi düşük olan gruptaki öğrencilerin getirdikleri önerilerle müziğe katkıda bulunup bulunmadıkları gözlenerek çoğunlukla "her zaman" seçeneği işaretlenmiştir.

İkinci alt probleme ilişkin bulgular:

Tablolar yorumlanırken çoğunluk baz alınmış ve her iki grup çoğunluğun verdiği cevaba göre karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda Müzik Grupları Hazırlık Çalışmaları puanlarında duygusal zekâ düzeyi düşük öğrenciler ile duygusal zekâ düzeyi yüksek öğrenciler arasında önemli bir fark ortaya çıkmıştır. Özellikle 2., 3., 5., 10., 11., 12., 13., 17. sorularda bu fark öne çıkmaktadır.

Tablo 46. Duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrenciler ile duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilerin puanlamaları arasında anlamlı farklılıkların görüldüğü hazırlık çalışmaları soruları

Soru 2. Çalışmalara zamanında katılır.
Soru 3. Çalışmalara akordunu yapmış olarak gelir.
Soru 5. Bir önceki çalışmada istenilenleri yerine getirir.
Soru 10. Öğrendiklerini ve bilgilerini diğer viyolonsel öğrencileri ile paylaşır.
Soru 11. Grup arkadaşları ile iletişimi güçlüdür.
Soru 12. Grup arkadaşları ile yardımlaşma hâlinindedir.
Soru 13. Grup arkadaşlarını destekler ve/veya cesaretlendirir.
Soru 17. Getirdiği önerilerle müziğe katkıda bulunur.

Tablo 46'da belirtilen soruların tümünde duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrenciler için "her zaman" ifadesi işaretlenmiş olmasına rağmen, duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrenciler için ise "bazen", "nadiren" ve "hiçbir zaman" ifadeleri işaretlenmiştir. Bu durumda duygusal zekâ düzeyi yüksek öğrencilerin tümü için, çalışmalara zamanında katıldıkları, akortlarını yapmış olarak geldikleri, bir önceki çalışmada istenilenleri yerine getirdikleri, bilgilerini diğer arkadaşları ile paylaştıkları, iletişimlerinin güçlü olduğu, grup arkadaşları ile yardımlaşma hâlinde oldukları, arkadaşlarını destekleyip cesaretlendirdikleri ve öneriler sunarak müziğe katkıda bulundukları söylenebilir. Grup çalışmaları için çok önemli olan bu davranışlar, duygusal zekânın grup çalışmalarındaki rolünün önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular:

Öğrencilerin Konser Performans Puanları, üç uzman kişiye göre ayrı ayrı puanlanmıştır. Uzman kişilerin verdikleri konser performans puanlarının her iki gruba göre dağılımı şöyledir:

Tablo 47. Öğrencilerin Konser Performans Puanları

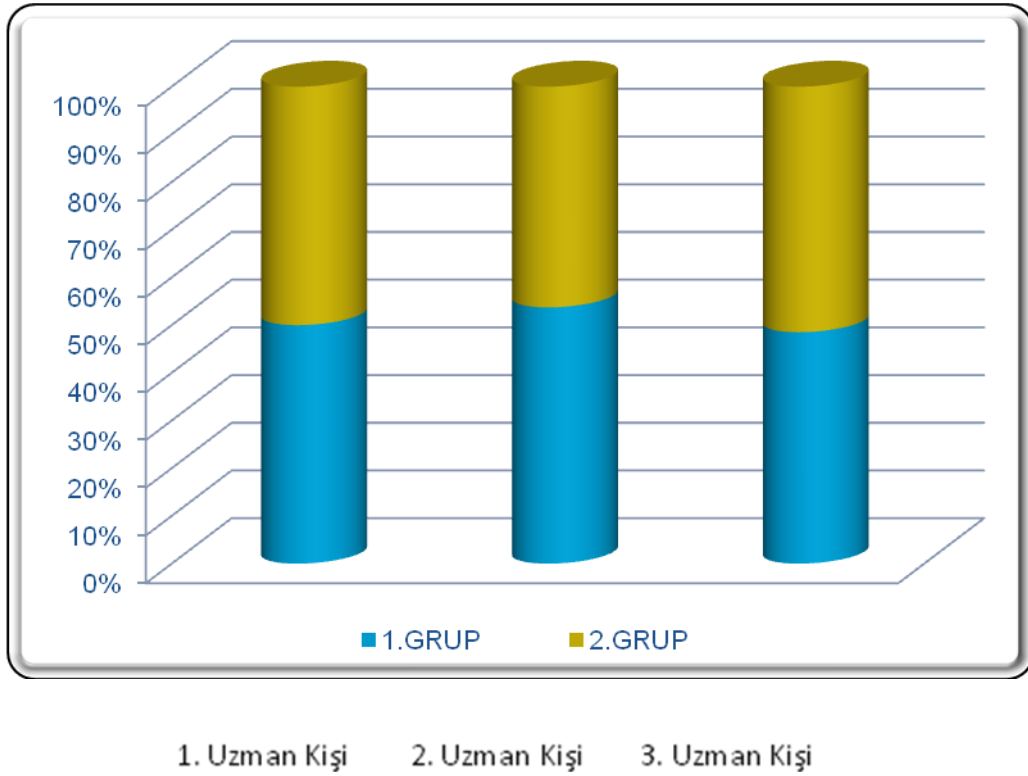
GRUPLAR	1.Uzman Kişi			2. Uzman Kişi			3. Uzman Kişi		
	Teknik Başarı	Müzikal Başarı	Grup İçindeki R.	Teknik Başarı	Müzikal Başarı	Grup İçindeki R.	Teknik Başarı	Müzikal Başarı	Grup İçindeki R.
1. GRUP	33	38	39	36	38	39	33	37	39
2. GRUP	33	29	21	31	29	23	35	29	24

Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular:

Tablo 48. Öğrencilerin Konser Performans Puanları- Teknik Başarı

	1.Uzman Kişi	2. Uzman Kişi	3. Uzman Kişi
1.GRUP	33	36	33
2.GRUP	33	31	35

Bu tabloya ait grafik de aşağıdaki gibidir:

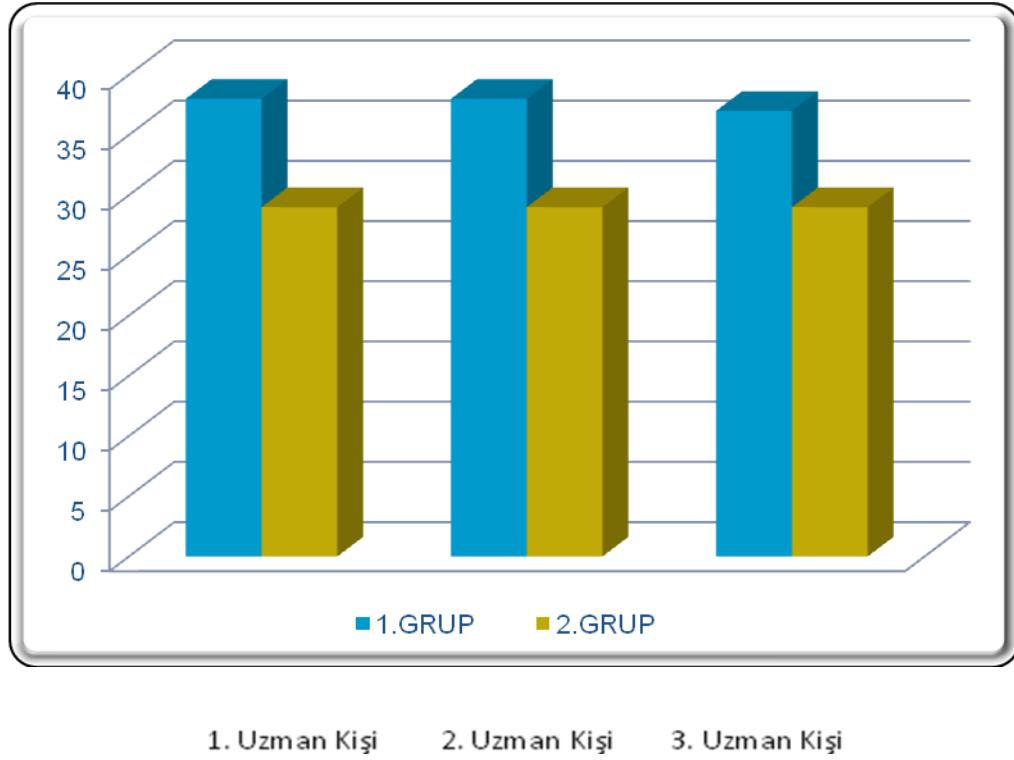

Yukarıdaki tabloda ve grafikte, üç uzman kişinin de öğrencilerin teknik başarıları konusunda benzer görüşte oldukları görülmektedir. İki grup da teknik olarak başarılıdır. Bu durum, iki grubun düzey olarak birbirinin benzeri olduğunun göstergesidir.

Tablo 49. Öğrencilerin Konser Performans Puanları- Müzikal Başarı

	1.Uzman Kişi	2.Uzman Kişi	3. Uzman Kişi
1.GRUP	38	38	37
2.GRUP	29	29	29

Bu tabloya ait grafik de aşağıdaki gibidir:

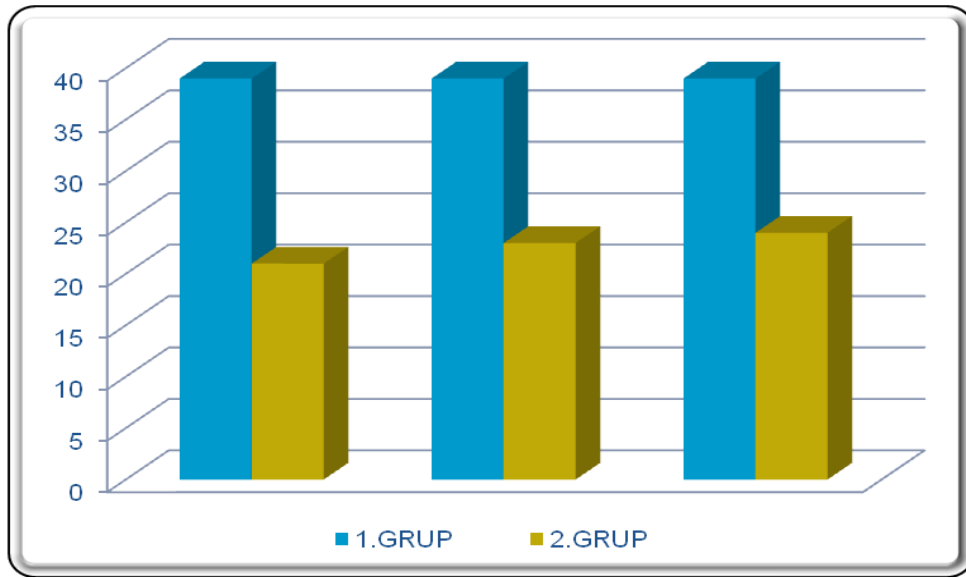

Yukarıdaki tabloda ve grafikte, üç uzman kişinin de öğrencilerin müzikal başarıları konusunda benzer görüşte oldukları görülmektedir. İki grup arasındaki müzikal başarı farkı açıktır. Birinci grubun müzikal başarıları diğer gruptan daha yüksektir.

Tablo 50. Öğrencilerin Konser Performans Puanları - Grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı

	1.Uzman Kişi	2.Uzman Kişi	3. Uzman Kişi
1.GRUP	39	39	39
2.GRUP	21	23	24

Bu tabloya ait grafik de aşağıdaki gibidir:

1. Uzman Kişi 2. Uzman Kişi 3. Uzman Kişi

Yukarıdaki tabloda ve grafikte, üç uzman kişinin de öğrencilerin grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı konusunda benzer görüşte oldukları görülmektedir. Yukarıdaki tablo ve grafikten de anlaşılacağı gibi, iki grup arasındaki fark çok net olarak görülmektedir. Oda müziğinde çok önemli bir unsur olan grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı, duygusal zekânın çok önemli bir göstergesidir. Atabek(2000)duygusal zekâyı "farkındalık, irade geliştirme, oto kontrol, dürtü kontrolü, empatik dinleme, empatik yaklaşım (başkasının ne düşündüğünü, ne hissettiğini anlama) sorun çözme, grup çalışması yapabilme, sevgiyi, saygıyı bilme, yanlış kabul etme" olarak tanımlamıştır. Bu tanımdaki ifadeler, eq'su yüksek olan bireylerin diğerlerine oranla grup içindeki rollerini gereğince yerine getirebilmede daha üstün başarı göstermelerini açıklamaktadır.

Duygusal zekâ düzeylerinin yüksek ya da düşük olmasına göre hazırlık çalışmaları puanı, teknik başarı, müzikal başarı, grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı değerlendirmelerinin fark gösterip göstermediğini test etmek amacıyla "Hipotez Testi" yapılmıştır. Hangi hipotez testinin kullanılacağını belirlemek için önce Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Bu test, değişkenin normal dağılıp dağılmadığını gösterir.

Tablo 51. Değişkenlerin Normal Dağılım Testi Sonuçları

	Duygusal Zekâ Puanı	Hazırlık Puanı	Teknik Başarı	Müzikal Başarı	Grup İçindeki Rolü
Gözlem Sayısı (N)	16	16	16	16	16
Kolmogorov-Smirnov Z	0,879	0,908	0,645	0,659	1,131
Anlamlılık Düzeyi (P)	0,423	0,382	0,799	0,778	0,155

Yapılan test sonucunda $p > \alpha = 0,05$ olduğu için tüm değişkenlerin normal dağılım gösterdiği gözlenmiştir. Bu yüzden parametrik testlerden Bağımsız Örneklem t testi kullanılmıştır.

Tablo 52. Hazırlık Puanı için Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

Duygusal Zekâ Düzeyi	Gözlem Sayısı (N)	Ortalama	Standart Sapma	t değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)
Yüksek	8	82,38	0,75	6,568	0,000
Düşük	8	58,50	3,56		

Yapılan Bağımsız Örneklem t testinde $p < \alpha = 0,05$ sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrenciler ile duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilerin hazırlık çalışmaları puanlarının ortalamalarında fark vardır. Duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrencilerin hazırlık çalışmaları puanlarının ortalaması 82,38 iken, duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilerin hazırlık

çalışmaları puanlarının ortalaması 58,50dir. Bu durumda hazırlık çalışmaları puanlarına göre duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrenciler, duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilere göre davranış açısından grup içindeki rollerini daha iyi yerine getirebilmektedirler.

Bağımsız Örneklem t testi aynı zamanda teknik başarı, müzikal başarı, grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı için de uygulanmıştır.

Tablo 53. Teknik Başarı, Müzikal Başarı ve Grup içindeki Rolü için Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Duygusal Zekâ Düzeyi	Gözlem Sayısı (N)	Ortalama	Standart Sapma	t değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)
Teknik Başarı	Yüksek	8	4,20	0,27	0,214	0,833
	Düşük	8	4,13	0,22		
Müzikal Başarı	Yüksek	8	4,71	0,13	5,390	0,000
	Düşük	8	3,64	0,15		
Grup İçindeki Rolü	Yüksek	8	4,88	0,13	9,923	0,000
	Düşük	8	2,83	0,16		

Yapılan test sonucunda teknik başarı puanı için $p > \alpha = 0,05$ sonucu çıkmıştır. Bu sonuca göre duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrenciler ile duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilerin teknik başarı puanlarının ortalamalarında fark yoktur. Bu sonuca göre duygusal zekâ teknik başarıyı etkilememektedir. Buna karşın müzikal başarı ve grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı için $p < \alpha = 0,05$ sonucuna ulaşılmıştır. Müzikal başarı incelendiğinde duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilerin ortalaması 3,64 iken duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrencilerin ortalaması 4,71'dir. Aynı şekilde grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı incelendiğinde duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilerin ortalaması 2,83 iken, duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrencilerin ortalamaları 4,88'dir. Hazırlık çalışmaları puanında olduğu gibi müzikal başarıda ve grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısında da duygusal zekâ

düzeyi yüksek olan öğrencilerin ortalama başarıları, duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilere oranla daha yüksektir. Bu durumda duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrencilerin müzikal başarıları ve müzik açısından grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarıları, duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilere oranla daha yüksektir.

Başarı ölçekleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır. Yapılan Pearson Korelasyon Analiz sonuçları aşağıdaki gibidir:

Tablo 54. Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Duygusal Zekâ Puanı	Hazırlık Puanı	Teknik Başarı	Müzikal Başarı	Grup İçindeki Rolü
Duygusal Zekâ Puanı	1	(+) Çok Güçlü	(-) Çok Zayıf	(+) Güçlü	(+) Güçlü
Hazırlık Puanı	0,954	1	0,079	(+) Güçlü	(+) Güçlü
Teknik Başarı	-0,012	0,079	1	(+) Orta	(+) Zayıf
Müzikal Başarı	0,671	0,736	0,412	1	(+) Çok Güçlü
Grup İçindeki Rolü	0,693	0,742	0,216	0,866	1

Yapılan analiz sonucuna göre duygusal zekâ puanı ile teknik başarı arasında çok zayıf ve ters yönlü (negatif) ilişki mevcuttur. Aynı zamanda bulunan korelasyon katsayısı istatistiksel olarak anlamsızdır ($p > \alpha = 0,05$). Buna karşın duygusal zekâ puanı ile hazırlık çalışmaları puanı arasında pozitif yönlü çok güçlü ilişki vardır. Yine benzer şekilde duygusal zekâ puanı ile hem müzikal başarı hem de grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarıları arasında pozitif yönlü ilişki vardır. Pozitif yönlü ve güçlü korelasyon bulunan tüm ilişkilerin korelasyon katsayısı istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < \alpha = 0,05$).

Duygusal zekâ puanını etkileyen faktörleri belirleyebilmek amacıyla duygusal zekâ düzeyi düşük öğrenciler ve duygusal zekâ düzeyi yüksek öğrenciler için ayrı ayrı regresyon (sebep - sonuç) ilişki analizi yapılmıştır. Yapılan analizde hazırlık çalışmaları puanı bağımlı değişken, duygusal zekâ puanı bağımsız değişken olarak alınmıştır.

Buna göre birinci model;

$$\text{Hazırlık Çalışmaları Puanı (HP)} = f [\text{Duygusal zekâ puanı (DZP)}]$$

$$\text{HP} = \beta_1 \cdot \text{DZP} \text{ şeklinde oluşturulmuştur.}$$

Tablo 55. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler İçin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Beta	Std. Hata	t Değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)	F Değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)	R ²	DW
Duygusal Zekâ Puanı	0,148	0,005	30,545	0,000	932,977	0,000	0,993	1,106

Bağımlı Değişken: Hazırlık Puanı

Yapılan regresyon analizi sonucunda duygusal zekâ düzeylerine göre bulunan betalar istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < \alpha = 0,05$). Duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrencilerin betası (0,163) > Duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilerin betası (0,148) olduğu için 'Duygusal zekâ düzeyinin yüksek olması müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanını daha fazla etkilemektedir' sonucuna ulaşılmıştır.

İkinci Model;

$$\text{Teknik Başarı} = f (\text{Duygusal Zekâ})$$

$$\text{TB} = \beta_1 \cdot \text{DZP}$$

Tablo 56. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler İçin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Beta	Std. Hata	t Değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)	F Değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)	R ²	DW
Duygusal Zekâ Puanı	0,163	0,002	70,946	0,000	5033,380	0,000	0,999	1,685

Bağımlı Değişken: Hazırlık Puanı

Üçüncü Model;

Müzikal Başarı (MB) = f [Duygusal zekâ puanı (DZP)]

Tablo 57. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Öğrenciler İçin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Beta	Std. Hata	t Değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)	F Değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)	R ²	DW
Duygusal Zekâ Puanı	0,010	0,001	14,475	0,000	209,519	0,000	0,963	0,912

Bağımlı Değişken: Teknik Başarı

Dördüncü Model;

Grup İçindeki Rolünü Gereğince Yerine Getirebilme Başarısı (GİR) = f [Duygusal zekâ puanı (DZP)]

Tablo 58. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Öğrenciler İçin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Beta	Std. Hata	t Değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)	F Değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)	R ²	DW
Duygusal Zekâ Puanı	0,008	0,001	14,669	0,000	215,169	0,000	0,968	1,135

Bağımlı Değişken: Teknik Başarı

Yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre duygusal zekâ en önemli etkiyi hazırlık çalışmaları puanı üzerinde yaratmaktadır. Bunu sırasıyla; grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı, müzikal başarı ve teknik başarı izlemektedir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç

Bu araştırmada örneklem olarak seçilmiş gruplara duygusal zekâ testi uygulanmış, müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları ölçeği ve konser performans ölçeği uygulanmış, bulgular istatistiksel açıdan değerlendirilerek sonuçlar tespit edilmiştir.

Birinci ve ikinci alt probleme ilişkin sonuçlar:

Duygusal zekâ düzeyi yüksek öğrencilerin tümünün çalışmalara zamanında katıldıkları, akortlarını yapmış olarak geldikleri, bir önceki çalışmada istenilenleri yerine getirdikleri, bilgilerini diğer arkadaşları ile paylaştıkları, iletişimlerinin güçlü olduğu, grup arkadaşları ile yardımlaşma hâlinde oldukları, arkadaşlarını destekleyip cesaretlendirdikleri ve öneriler sunarak müziğe katkıda bulundukları görülmektedir. Grup çalışmaları için çok önemli olan bu davranışlar, duygusal zekânın grup çalışmalarındaki rolünün önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Duygusal zekâ puanı ile hazırlık çalışmaları puanı arasında pozitif yönlü çok güçlü ilişki vardır. Hazırlık çalışmaları puanlarına göre duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrencilerin duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilere göre davranış açısından grup içindeki rollerini daha iyi yerine getirebildikleri sonucuna varılmıştır.

Üçüncü ve dördüncü alt problemlere ilişkin sonuçlar:

Hazırlanan konser performans ölçeğinden elde edilen sonuçlara göre aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Duygusal zekâ puanı ile hem müzikal başarı hem de müzik açısından grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı arasında pozitif yönlü ilişki vardır. Duygusal zekâ puanı ile teknik başarı arasında çok zayıf ve ters yönlü (negatif) ilişki mevcuttur. Yani duygusal zekâ teknik başarıyı etkilememektedir.

Bu durumda duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrencilerin müzikal başarı ve müzik açısından grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı, duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilere oranla daha yüksektir. Duygusal zekâ düzeyi yüksek ve düşük olan öğrenciler için Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre uzman kişilerin değerlendirmeleri arasında fark yoktur. Detaylı bir anlatımla, üç uzman kişinin ortak görüşüyle duygusal zekâsı düşük olan öğrencilerin müzikal başarıları ve grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı, duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrencilere oranla daha düşük çıkmıştır. Ancak her iki grubun teknik başarıları benzerdir. Bunun sebebi her iki gruptaki öğrencilerin akademik başarılarının dengeli bir dağılım göstermesidir denilebilir. Burada akademik başarıyı, 2009-2010 öğretim yılı vize-final notları oluşturmaktadır. Özellikle teknik donanım bakımından benzer düzeyde olan öğrencilerden iki farklı grup oluşturulması ve uzman kişilerin teknik başarı, müzikal başarı ve grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı konularında hemfikir olmaları, tezin güvenilirliğini ve geçerliliğini arttırmaktadır.

Hazırlık çalışmaları puanında olduğu gibi müzikal başarıda ve grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısında da duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrencilerin ortalama başarıları, duygusal zekâ düzeyi düşük olan öğrencilere oranla daha yüksektir.

Her iki ölçeğin regresyon analizi sonuçlarına göre:

Duygusal zekâ en önemli etkiyi hazırlık çalışmaları puanı üzerinde yaratmaktadır. Bunu sırasıyla; grup içindeki rolünü gereğince yerine getirebilme başarısı, müzikal başarı ve teknik başarı izlemektedir.

Duygusal zekâ düzeylerine göre oluşturulan iki gruptaki öğrencilerin bireysel bazda akademik başarıları ve çalgı çalma becerileri birbirlerine paraleldir. Buna rağmen bu iki grubun verdiği konserler sonucunda grup bazında oldukça net bir başarı farkı ortaya çıkmıştır. Hazırlık çalışmalarında da bu fark çok nettir. Duygusal zekâ düzeyi yüksek olan öğrencilerin oluşturduğu grup diğer gruba oranla daha başarılı bulunmuştur.

Öneriler

Türkiye’de Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı öğrenci seçme sınavlarında adayların müziksel-ritmik zekâları ve LYS başarı puanları yoluyla IQ’ları dikkate alınmaktadır. Müzik gibi duyguların ön planda olduğu sosyal bir alanda duygusal zekânın öğrenci seçme sınavlarında ve eğitim süresince göz ardı edilmesi düşündürücüdür. Müzik Eğitimi giriş sınavlarında müzikal becerinin ölçülmesinin yanı sıra, öğrenci adaylarının duygusal zekâ düzeylerinin ölçülmesi ve bu konunun önemsenmesi önerilmektedir. Sanat eğitimi veren kurumların eğitim ortamlarını ve programlarını düzenlemeleri açısından büyük önem taşımaktadır.

Yapılan birçok çalışma, duygusal zekâ becerilerinin kazandırılabilirdiğini göstermektedir. Özellikle grup çalışmalarının zorunluluk olduğu müzik eğitimi bölümlerinde duygusal zekânın geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir. "Duygusal zekâ becerilerinin yüzde ellisi doğuştan gelse de, öğrenilebilir becerilerdir ve doğuştan gelen beceriler ne olursa olsun herkes duygusal becerileri öğrenebilir" (Roitman, 1999, s:7).

Bir oda müziği grubu oluşturulurken duygusal zekâ düzeyi yüksek öğrencileri çoğunlukta alıp, duygusal zekâ düzeyi düşük öğrencileri azınlıkta alarak, duygusal zekâ düzeyi düşük öğrencilerin duygusal zekâ düzeyi yüksek öğrencilerden etkilenmesi sağlanıp olumlu davranışlar geliştirmeleri için eğitim verilmesi önerilebilir. Verilecek eğitimde onlara paylaşma, dinleme, yardımlaşma, egolardan arınma gibi özellikler kazandırılabilir.

Sadece müzik alanında değil, başka birçok disiplin ve hatta iş kollarında etkili bir öğrenme ve üretme yöntemi olan grup çalışmalarının ilk basamağı olan grup elemanlarının seçiminde, duygusal zekâ faktörünün göz önünde bulundurulması ve bu durumun yaygınlaştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, F.T. (2001). *Duygusal Zekâ Yeteneklerinin Göreve Yönelik ve İnsana Yönelik Liderlik Davranışları ile İlişkisi: Banka Şube Müdürleri Üzerine Bir Alan Araştırması*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Davranış Bilimleri Bölümü.
- Afacan, C. Kolmogorov-Smirnov Testi. *İstatistik Analiz Hakkında*.
<<http://www.istatistikanaliz.com>> (2011. Mart 04)
- Aktüze, İ. (2004). *Ansiklopedik Müzik Sözlüğü*, İkinci Baskı, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Altın, E. (2006). *Duygusal Zekânın Yönetim Kademeleri ve İnsana-Göreve Yönelik Liderlik Davranışı Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı.
- Armstrong, T. (2003). *Multiple Intelligences of Reading and Writing*, USA: Association for Supervision & Curriculum Development.
- Aşan, Ö. Ve Özyer, K. (2003). *Duygusal Zekâyı Etki Eden Faktörlerin Saptanmasına Yönelik Ampirik Bir Çalışma*. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 151-167.
- Atabek, E. (2000). *Bizim Duygusal Zekâmız*. (İkinci Basım). İstanbul: Altın Kitaplar.
- Aypay, A., Cemaloğlu, N., Sarpkaya, R., Ellez, A.M., Şahin, B., Tomul, E., Yolcu, H., Karakaya, İ., Baştürk, R., Turgut, Y. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Azarmı, S. (2004). *The Use of Emotional Intelligence in English Language Teaching*. M.A.Thesis, Gazi University, Educational Science Institution, Department of English Language Teaching.
- Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (2002). *Stres ve Başa çıkma Yolları*. (Yirmi birinci Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Baltaş, Z. (2006). *Duygusal Zekâ; İnsanın Dünyasını Aydınlatan ve İşine Yansıyan Işık*. (Birinci Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Barutçugil, İ. (2002). *Organizasyonlarda Duyguların Yönetimi*. (Birinci Baskı). İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- Baumeister, R. F., Vohs, K. D., Dewall, C. N. And Zhang, L. (2007). How Emotion Shapes Behavior: Feedback, Anticipation, And Reflection, Rather Than Direct Causation. *Personality and Social Psychology Review*, 11, 167-203.
- Beceren,E. (Aralık 2004). *Duygusal Zekâ Kavramının Gelişimi*. <<http://www.duygusalzeka.net/icsayfa.aspx?Sid=7&Tid=3>> (26 Ekim 2009)
- Beceren,E. (Nisan,2002). *Duygusal Zekâ. Personal Excellence*. <<http://www.duygusalzeka.net/icsayfa.aspx?Sid=18&Tid=18>> (26 Ekim 2009)
- Bender, M. T. (2006). *Resim İş Öğrencilerinde Duygusal Zekâ ve Yaratıcılık İlişkileri*. Yayınlanmamış Doktora Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Bircan, S. (2004). *Ergenlerin Duygusal Zekâlarının Çatışma Eğilimlerine ve Suç Davranışlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı.
- Bozokul, İ. (2008). *Gardner'in Çoklu Zekâ Kuramı*. < http://www.kmarasram.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=102:gardner-coklu-zeka-kurami&catid=41:2sayi&Itemid=60> (26 Ekim 2009)
- Bruno, H.E. (2009). *Leading on Purpose: Emotionally Intelligent Early Childhood Administration*. (1st Ed.) New York: McGraw-Hill.
- Büyüközer, G. (2008). *The Relationship Between Emotional Intelligence and Personality Factors*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Human Resources Management and Development Bilim Dalı.
- Büyüköztürk, Ş.(2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (Birinci Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Can, Ali. (Ekim 2009). *Duygusal Zekâ - Maddesel Zekâ*. <<http://www.yenimakale.com/kuantum-dusunce/2255-duygusalzekamaddesel-zeka.html>>(25 Ekim 2009)

Canbulat,S. (2007). Duygusal Zekânın Çalışanların İş Doyumları Üzerindeki Etkisinin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İnsan Kaynakları Yönetimi Bilim Dalı.

Cevizci, A. (2000). *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Cevizci, A. (2006). *Felsefe Ansiklopedisi* (Cilt 4). Ankara: Babil Yayıncılık.

Cherniss,C. And Goleman D. (2001). *The Emotionally Intelligent Workplace*. (1st.Ed.) San Francisco: Jossey-Bass.

Cooper, K.R. Ve Sawaf, A. (2000). *Liderlikte Duygusal Zekâ (yönetimde ve Organizasyonda Duygusal Zekâ EQ)*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Çakar,U.Ve Arbak, Y. (2004). Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zeka İlişkisi ve Duygusal Zeka. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23-48.

Dökmen, Ü. (2006). *İletişim Çalışmaları ve Empati*. (Otuzbeşinci Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Duman, E. (2003). *Emotional Intelligence as a Dimension in EFL*. M.A.Thesis, Gazi University, Institute of Educational Sciences, English Language Teaching Department.

Elias,M.J.,Arnold,H And Hussey,C.S. (2003). *EQ+IQ=Best Leadership Practices for Caring and Successful Schools*. CA: Corwin Press,Inc.

Erkus, Ali. (1998). Goleman'ın Duygusal Zekâ Görüşünün Psikometrik Acıdan Eleştirisi ve Dinamik Etkileşimsel Model Önerisi. *Türk Psikoloji Yazıları Dergisi*,1 (1), 31-40.

Epstein, S. (1998). *Constructive Thinking, The Key to Emotional Intelligence*. (1th Ed.) London: Praeger.

- Eymen, U. (2007). *Duygusal Zekâ. Kaliteofisi Yayınları*, No:15. <www.kaliteofisi.com> (02.08.2010).
- Gardner,H. (1999). *Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century*. New York: Basic Books.
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. New York: Bantam.
- Goleman, D. (1996). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. London: Cox & Wyman Ltd.
- Goleman, D. (1998). *İşbaşında Duygusal Zekâ*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Goleman, D. (2001). *Duygusal Zekâ*. (Onsekizinci Baskı). İngilizceden Çeviren: Banu Seçkin Yüksel. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Goleman, D. (2004). *Duygusal Zekâ neden IQ'dan daha önemlidir?* (Yirmibirinci Baskı). İngilizceden Çeviren: Banu Seçkin Yüksel. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Halıçınarlı, E. ve Bender, M.T. (2005). Kadında Duygusal Zekâ (EQ) ve Bir Saha Çalışması. <http://cws.emu.edu.tr/en/conferences/2nd_int/pdf/> (24 Ekim 2009).
- Hayırsever, F. (2002). İlköğretim Okullarında Uygulanan Küme Çalışması Yönteminin Değerlendirilmesi. Milli Eğitim Dergisi, 153-154. <<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/153-154/hayirsever.htm>> (08 Mart 2011).
- Kansu, N. (2002). Okullarda Duygusal Zekâ. *Personal Excellence Dergisi*, 32.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. (On birinci baskı). Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Karabulut, N. 2008. Duygusal Zekânın Sanat Eğitimi Öğretmenlerinin Yetiştirilmesindeki İşlevleri. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 21, 81-85. <<http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/GSED/article/viewFile/2215/2219>> (25. 12. 2010).

- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (On dokuzuncu baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım LTD. ŞTİ.
- Kışlalı, İ. (2004). *The Relationship Between Emotional Intelligence and Communication*. MS Thesis, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Human Resources Management and Development Bilim Dalı.
- Kulaksızoğlu, A. (2005). *Ergen Psikolojisi*. (İkinci Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kuş, E. (2007). *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri*. (İkinci Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Mayer J.D. Perkins, D., Caruso, D. R., And Salovey, P. (2001). Emotional Intelligence and Giftedness. *Roeper Review*, 23(3), 131-146.
- Mellard, D.F. Ve Hazel, J.S. (1992). Social Competencies as a pathway to Successful Life Transitions. *Learning Disability Quarterly*. 15, 251-271.
- Merlevede, P.E., Vandamme, E. And Bridoux, D. (2006). *7 Adımda Duygusal Zekâ*. (Birinci Baskı). İngilizceden Çeviren: Tuğba Kırça. İstanbul: Omega Yayınları.
- Nazlı, E. (2003). *Meslek liseleri elektrik öğretmenlerine duygusal zekâ haritası uygulaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Teknoloji Eğitimi Anabilim Dalı.
- Öcal, E. (2006). *Değer Zinciri Faaliyetleri ve Demografik Özellikler ile Duygusal Zekâ Arasındaki İlişki: Doğuş Otomotiv Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı.
- Özdemir, A. (2008). *Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Yeterlilikleri ile Duygusal Zekâ Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özgüven, İ.Ethem. (1998). *Psikolojik Testler*. Ankara: PDRM Yayınları.

- Parlatır, İ., Hazma Z., Nevzat G., Aksu T., Yılmaz Y. (2000). *Okul Sözlüğü* (İkinci Baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Saban, A. (2003). *Çoklu Zekâ Teorisi Ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Salovey, P. And Sluyter, J. D. (1997). *Emotional Development and Emotional Intelligence*. New York: Basic Books.
- Salovey, P., Bracket, M.A. And Mayer, J.D. (2004). Emotional Intelligence, Personality And The Perceived Quality Of Social Relationships. *Key Readings On The Mayer And Salovey Model*. Lopes, P.N., Salovey, P. And Straus R.(Editors), (P.641-658). New York: Dude Publishing.
- Segal, J. (2009). *Duygusal Zekânızı Yükseltmek*. (Birinci Baskı). İstanbul: Nokta Kitap Yayınları.
- Sözer, V. (1986). *Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş. Yayınları.
- Stein, S.J And Book, H.E. (2003). *Eq- Duygusal Zekâ Ve Başarının Sırrı*. (Birinci Baskı). İngilizceden Çeviren: Müjde Işık. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Sutarso, Et. Al. (1997). Effect Of Gender And Gpa On Eq. *Paper Presented At The Annual Meeting Of The Mid-South Educational Research Association*, Tuscaloosa, Al, 28.
- Şimşek, N. (2007). *Akıllı Zekâ*. (1. Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd.Şti.
- Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tekin, M. (2008). *Orta Öğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerden Spor yapan ve Yapmayanlar Arasındaki Yaratıcılık ve Çoklu Zekâ Alanlarının Araştırılması*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Thilam, L. (2002). Is Emotional Intelligence an Advantage? An Exploration of the Impact of Emotional and General Intelligence on Individual Performance. *The Journal of Social Psychology*, 142(1), 133–143.

Timuçin, A. (1994). *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul:Bds Yayınları.

Tuğrul, C. (1999). Duygusal Zekâ. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 2, 12-20.
<[Http://Www.Klinikpsikiyatri.Org/Issues/22](http://www.klinikpsikiyatri.org/issues/22)> (15.12.2010).

Tunca, M.M. (2004). *Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Duygusal Zekâları İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Teknoloji Eğitimi Anabilim Dalı.

Vural, B. (2005). *Öğrenci Merkezli Eğitim Ve Çoklu Zekâ*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Yavuz, K. Eren. (2001). *Çoklu Zekâ Teorisi Ve Uygulamaları*. Ankara: Özel Ceceli Okulları Yayınları.

Yavuz, K. Eren. (2009). *Duygusal Zekâ*. İstanbul: Hayat Yayınları.

Yıldırım, A. Y. Ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yüksel, M. (2006). *Duygusal Zekâ ve Performans İlişkisi (Bir Uygulama)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

Ek 1. Müzik gruplarındaki her öğrenciye her hazırlık çalışmasında uygulanan hazırlık çalışmaları kontrol çizelgesi

Açıklama: Bu form, her hazırlık çalışmasında örneklem grubundaki her öğrenci için ayrı ayrı doldurulmuştur. Müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanlarının hesaplanabilmesini kolaylaştırmak için oluşturulmuştur.

Öğrencinin Adı-Soyadı :

Grubu :

BECERİLER	Evet	Hayır
1. Hazırlık çalışmasına geldi.		
2. Çalışmaya zamanında katıldı.		
3. Çalışmaya akordunu yapmış olarak geldi.		
4. Çalışmaya hazırlıklı geldi (Gerekli araç- gereçleri yanında getirdi).		
5. Bir önceki çalışmada istenilenleri yerine getirdi.		
6. Görev almaya istekli.		
7. Grup çalışmasında sabırlı.		
8. Grup çalışmasında dikkatli.		
9. Çalışma disiplinini bozacak davranışlardan kaçınır.		
10. Öğrendiklerini ve bilgilerini diğer viyolonsel öğrencileri ile paylaşır.		
11. Grup arkadaşları ile iletişimi güçlüdür.		
12. Grup arkadaşları ile yardımlaşma hâlinindedir.		
13. Grup arkadaşlarını destekler ve/veya cesaretlendirir.		
14. Grup arkadaşlarına karşı saygılıdır.		
15. Birlikte müzik yapmaktan memnuniyet duyar.		
16. Çalışmalarını sergilemeye isteklidir.		
17. Getirdiği önerilerle müziğe katkıda bulunur.		

Ek 2. Müzik gruplarındaki hazırlık çalışmaları puanları

Açıklama: Bu form, bireylerin hazırlık eğitimi süresince gözlemlenerek puanlanması amacıyla hazırlanmıştır. Her öğrenci için her çalışmada yapılmış kontrol çizelgelerinin (bkz.Ek 1) incelenmesiyle oluşturulmuştur.

Bu formda belirtilen hususlar, bireyin 'davranış açısından' grup içindeki rolünü gereğince yerine getirip getiremediğini ölçmektedir.

Öğrencinin Adı-Soyadı :

Grubu :

BECERİLER	Hiçbir zaman 1	Nadiren 2	Bazen 3	Sıklıkla 4	Her zaman 5
1. Hazırlık çalışmalarına düzenli olarak devam eder.					
2. Çalışmalara zamanında katılır.					
3. Çalışmalara akordunu yapmış olarak gelir.					
4. Çalışmalara ön hazırlıklı gelir (Gerekli araç- gereçleri yanında getirir).					
5. Bir önceki çalışmada istenilenleri yerine getirir.					
6. Görev almaya isteklidir.					
7. Grup çalışmalarında sabırlıdır.					
8. Grup çalışmalarında dikkatlidir.					
9. Çalışma disiplini bozacak davranışlardan kaçınır.					
10. Öğrendiklerini ve bilgilerini diğer viyolonsel öğrencileri ile paylaşır.					
11. Grup arkadaşları ile iletişimi güçlüdür.					
12. Grup arkadaşları ile yardımlaşma hâlinindedir.					
13. Grup arkadaşlarını destekler ve/veya cesaretlendirir.					
14. Grup arkadaşlarına karşı saygılıdır.					
15. Birlikte müzik yapmaktan memnuniyet duyar.					
16. Çalışmalarını sergilemeye isteklidir.					
17. Getirdiği önerilerle müziğe katkıda bulunur.					

Ek 3. Viyolonsel oda müziği grubu (8'li) konser değerlendirme formu

Bu form, duygusal zekâ düzeylerine göre oluşturulan iki ayrı grubun konser başarılarını ölçmek için hazırlanmıştır. Her öğrenci için üç ayrı uzman kişi tarafından bağımsız olarak doldurulmuştur.

Öğrenci Adı	Teknik Başarısı Yeterlidir					Müzikal Başarısı Yeterlidir					Grup İçindeki Rolünü Gereğince Yerine Getirir				
	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen -5	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5

Ek 4. 1. Uzman Kişinin 1. Grup Konser Değerlendirme Puanlaması

Öğrenci Adı	Teknik Başarısı Yeterlidir					Müzikal Başarısı Yeterlidir					Grup İçindeki Rolünü Gereğince Yerine Getirir				
	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5
A					X					X					X
B					X					X					X
C					X					X					X
D				X					X					X	
E					X					X					X
F				X						X					X
G		X							X						X
H			X							X					X

Ek 5. 1. Uzman Kişinin 2. Grup Konser Değerlendirme Puanlaması

Öğrenci Adı	Teknik Başarısı Yeterlidir					Müzikal Başarısı Yeterlidir					Grup İçindeki Rolünü Gereğince Yerine Getirir				
	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen -5	Yetersizdir -1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5
I					X				X				X		
J					X				X				X		
K					X				X				X		
L				X					X			X			
M			X					X				X			
N					X				X			X			
O		X						X					X		
P				X				X					X		

Ek 6. 2. Uzman Kişinin 1. Grup Konser Değerlendirme Puanlaması

Öğrenci Adı	Teknik Başarısı Yeterlidir					Müzikal Başarısı Yeterlidir					Grup İçindeki Rolünü Gereğince Yerine Getirir				
	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir -1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5
A					X					X					X
B					X					X					X
C					X					X					X
D				X					X					X	
E					X					X					X
F					X					X					X
G			X						X						X
H				X						X					X

Ek 7. 2. Uzman Kişinin 2. Grup Konser Değerlendirme Puanlaması

Öğrenci Adı	Teknik Başarısı Yeterlidir					Müzikal Başarısı Yeterlidir					Grup İçindeki Rolünü Gereğince Yerine Getirir				
	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir -1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5
I					X				X				X		
J					X				X				X		
K				X					X				X		
L				X				X					X		
M			X					X				X			
N					X				X				X		
O		X						X					X		
P			X						X				X		

Ek 8. 3. Uzman Kişinin 1. Grup Konser Değerlendirme Puanlaması

Öğrenci Adı	Teknik Başarısı Yeterlidir					Müzikal Başarısı Yeterlidir					Grup İçindeki Rolünü Gereğince Yeterine Getirir				
	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5
A					X					X					X
B					X				X						X
C					X					X					X
D				X					X						X
E					X					X					X
F				X						X					X
G		X							X					X	
H			X							X					X

Ek 9. 3. Uzman Kişinin 2. Grup Konser Değerlendirme Puanlaması

Öğrenci Adı	Teknik Başarısı Yeterlidir					Müzikal Başarısı Yeterlidir					Grup İçindeki Rolünü Gereğince Yeterine Getirir				
	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir -1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5	Yetersizdir - 1	Çok az - 2	Biraz - 3	Oldukça - 4	Tamamen - 5
I					X				X				X		
J					X				X				X		
K					X				X				X		
L					X			X					X		
M			X					X				X			
N					X				X			X			
O			X					X						X	
P				X					X					X	

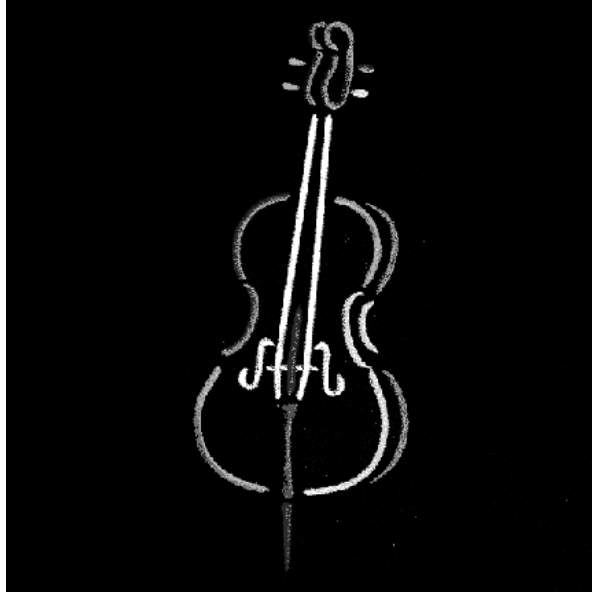
Ek 10. Duygusal Zekâ Düzeyi Yüksek Olan Öğrencilerin Akademik Not Ortalamaları (2009- 2010 öğretim yılı viyolonsel dersi vize-final notlarının aritmetik ortalamasıdır).

1. GRUP- ÖĞRENCİNİN ADI	NOT ORT.
A	95
B	100
C	90
D	85
E	90
F	90
G	85
H	75

Ek 11. Duygusal Zekâ Düzeyi Düşük Olan Öğrencilerin Akademik Not Ortalamaları

2. GRUP- ÖĞRENCİNİN ADI	NOT ORT.
I	100
J	100
K	90
L	85
M	80
N	100
O	80
P	75

Ek 12. Viyolonsel Oda Müziği Konseri

Viyolonselin Tanıtımı

ESERLER

Trumpet Tune

Henry Purcell

Secret Garden

Düzenleme: Şebnem Orhan

Kanon

Johann Pachelbel

Konser Yeri: Cumhuriyet Lisesi Konser Salonu. **Konser Saati:** 10.00